Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 8 август 1969 йил, жума ● № 183 (14.346). ● Баҳоси 2 тийин.

ИЛҒОР САБЗАВОТКОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети сабзавот ва картошка тайёрлаш планини бажаришнинг 1969 йил 1 августгача бўлган якунларини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Фарғона областига** (область партия комитетининг секретари **Шамсутдинов,** область ижроия комитетининг раиси **Умаров,** область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Сатторов** ўртоқлар) берилди. Бу область сабзавот тайёрлаш планини 32.4 процент, шу жумладан бодринг тайёрлаш планини 99.3 процент. помидор тайёрлаш планини 42.2 процент. карам тайёрлаш планини 37.7 процент. бошқа хил сабзавотлар тайёрлаш планини 27.2 процент ва картошка тайёрлаш планини 27 процент бажарган.

Кўчма Қизил байроқ Андижон областидаги **Москва районига** (район партия комитетининг секретари **Отажонов,** район ижроия комитетининг раиси **Бодомов,** район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Иброҳимов** ўртоқлар) берилди. Бу район сабзавот тайёрлаш планини 52.2 процент. шу жумладан помидор тайёрлаш планини 100 процент, карам тайёрлаш планини 78 процент, бодринг тайёрлаш планини 74 процент ва картошка тайёрлаш планини 7.1 процент бажарган.

Кўчма Қизил байроқ Тошкент область Калинин районидаги **«Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозига** (раиси **Мирзаев,** партия ташкилотининг секретари **Саидов,** бош агрономи **Асадов** ўртоқлар) берилди. Бу колхоз сабзавот тайёрлаш планини 58 процент, шу жумладан карам тайёрлаш планини 33.5 процент, пиёз тайёрлаш планини 138.2 процент. бодринг тайёрлаш планини 36.7 процент. помидор тайёрлаш планини 5.5 процент, ош лавлаги тайёрлаш планини 127.5 процент. сабзи тайёрлаш планини 41 процент, бошқа хил сабзавотлар тайёрлаш планини 485 процент ва картошка тайёрлаш планини 33 процент бажарган.

Кўчма Қизил байроқ шу райондаги **«Қорасув» совхозига** (директори **Дадахўжаев,** партия комитетининг секретари **Ёқубова,** бош агрономи **Азимхўжаев,** ишчилар комитетининг раиси **Икромов** ўртоқлар) берилди. Бу совхоз сабзавот тайёрлаш планини 29.6 процент. шу жумладан бодринг тайёрлаш планини 62.5 процент. пиёз тайёрлаш планини 70 процент. помидор тайёрлаш планини 25 процент. карам тайёрлаш планини 20.7 процент. бошқа хил сабзавотлар тайёрлаш планини 39.6 процент ва картошка тайёрлаш планини 94 процент бажарган.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик ва Озиқ-овқат саноати министрликларига илғор сабзавоткорларни мукофотлаш учун маблағ ажратиш таклиф этилди.

ПАРТИЯ ФАРЗАНДИ

Коммунистик ёш авлод... коммунистик жамият қурмоғи лозим. Сизнинг олдингизда қурилиш вазифаси туради, бинобарин, сиз фақат ҳозирги замон билимларининг ҳаммасини эгаллаб олганингизда, коммунизмни тайёр ёдланган формулалар. маслаҳатлар, рецептлар, йўл-йўриқлар, программалардан ўзингизнинг бевосита ишингизни бирлаштирадиган жонли нарсага айлантира билганингизда, коммунизмни ўзингизнинг амалий ишингиз учун қўлланма қилиб ола билганингиздагина бу вазифани бажара оласиз.

Буюк Владимир Ильич Лениннинг ёшларга қарата айтган доҳиёна бу сўзларига амалий иш билан жавоб бераётган совет комсомоллари, йигит ва қизлари коммунизм ишига барча ёшларни жалб қилишнинг янги, самарали воситаларидан кенг фойдаланмоқдалар.

Бу кун Ленинча синов, деб аталган, Бутуниттифоқда, шу жумладан Ўзбекистонда кенг қулоч ёйган ёшларнинг оммавий мусобақаси ҳаётий муҳим восита эканлиги кундан-кунга ёрқинроқ намоён бўлмоқда.

Мақсади ҳамда вазифаси доҳиймиз юбилейини муносиб совғалар билан кутиб олишга, беш йилликни муддатидан илгари бажаришга, В. И. Ленин ғоявий меросини, коммунистик қурилиш программасини чуқурроқ ўрганишга совет йигит-қизларининг ҳаракат ва эътиборини тағин ҳам кенгроқ тортишдан иборат бўлган Ленинча синов ташаббускор ва қаҳрамон совет комсомолининг шонли тарихини, ҳур ҳаётимиз салномасини янги саҳифалар билан бойитади. Бу ҳаракат инсониятнинг эзгу орзуси — порлоқ истиқбол режаларини амалга оширишда яна бир янги қадам бўлади.

Комсомол ташкилотлари Ленинча синовнинг улуғвор кучини чуқур англаган ҳолда ҳар бир комсомол-ёшнинг синов қатнашчиси бўлишига эришиш билан, уларнинг аниқ ва мақсадга мувофиқ мажбурият олишини таъминлаши ҳамда аҳдга вафо қилишларини қаттиқ назорат этиши керак.

Комсомол-ёшлар қўлга киритган ютуқларни эътироф этиш билан, ҳали яна кўп ишлар қилишлари лозимлигини равшан англаб туришлари лозим.

КПСС XXIII съезди Ленин комсомолини, барча совет ёшларини кекса авлодларнинг қаҳрамонона анъаналарини муқаддас сақлаш ва кўпайтиришга, марксизм-ленинизм назариясини кунт билан ўрганишга, социалистик ишлаб чиқариш резервларини тағин ҳам жонбозлик билан ишга солишга, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, ҳамиша ва ҳар ишда коммунистик ахлоқ нормаларига оғишмай риоя қилишга даъват этди. Бу вазифаларни амалга оширишда партия ташкилотлари комсомолга ҳар жиҳатдан ёрдам беришлари, уларни қўллаб-қувватлашлари зарур. Коммунистлар комсомол-ёшларга коммунизм идеалларига чексиз садоқат, меҳнат аҳлининг бахт-саодати йўлида довюраклик, буржуа идеологиясига қарши нафрат намунасини кўрсатишлари лозим.

КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик тўғрисида»ги қарорида таъкидланганидек: Ёшларда ленинчасига яшаш ва курашиш иродасини, иштиёқини, маҳоратини камол топтириш — комсомолнинг олижаноб вазифасидир.

ВЛКСМ Марказий Комитети VI пленуми, шунингдек Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети Пленуми қарорлари асосида, партия раҳбарлигида муваффақиятли ўтказилаётган ленинча синовнинг иккинчи босқичи бошланди. Уч босқичдан иборат бўлган бу қудратли ҳаракатнинг биринчи босқичида Ленинча синовнинг мақсад ва вазифаси ёшларга кенг тушунтирилди, унинг республика ҳар бир комсомол ташкилотига мос келадиган мундарижа ва режалари белгиланди. Шу мақсадда комсомол группалари ва бошланғич комсомол ташкилотларининг 34 мингтадан ортиқ йиғилиши ўтказилди. Бу йиғилишларда 326 минг комсомол қатнашди. Ленинча синовга республиканинг 845 мингдан ортиқ йигит ва қизи қўшилди. Бу муҳим босқич Сурхондарё. Тошкент, Наманган, Сирдарё областларида зўр уюшқоқлик билан ўтди. Сурхондарё областида ҳар бир комсомол аъзоси шонли юбилейга меҳнат совғалари тайёрлаш ва В. И. Лениннинг қатор асарларини, партия, комсомол ҳужжатларини ўрганиш юзасидан аниқ мажбуриятлар олдилар. Областда ленинча синов бўйича 53916 комсомол ва ёш камолот имтиҳонидан ўтмоқда. Шаҳар ва район комсомол комитетлари ва бошланғич комсомол ташкилотлари қошида 1104 тайёрлов комиссия ташкил этилган. В. И. Ленин асарларини ўрганиш бўйича 2000 дан зиёд группа иш олиб бормоқда. Бой тажрибага эга бўлган 3100 пропагандист-консультант ёшларга ғоявий билим бермоқда.

Ленинча синовнинг иккинчи босқичи биринчи апрелгача давом этади. Шундан сўнг улуғ сана — 22 апрелгача ҳар бир комсомол ташкилоти, ҳар бир комсомол учун етуклик имтиҳони бўлган ленинча синовга якун ясалади. ВЛКСМ аъзоларининг ўз ташкилотлари фаолиятининг натижалари учун ҳам шахсий мажбуриятини ошириш, коллективнинг муваффақияти учун курашишга даъват этиш, ҳар бир комсомол аъзосининг жамоат топшириғига эга бўлишига эришиш муҳим вазифалардандир.

Комсомолнинг муваффақиятлари, аввало, партия раҳбарлигининг самарасидир. Комсомол ҳамиша партия билан ҳамнафас ва уни ўзининг талабчан ва ғамхўр, доно мураббийси деб билади. Комсомол коммунизм қурилишида бундан буён ҳам партиянинг жанговар ёрдамчиси бўлиб хизмат қилаверади.

● ШУ КУННИНГ ЖАНГОВАР ВАЗИФАЛАРИ:

● Ҳосилнинг тақдири илгаригидек ҳозир ҳам механизаторларга боғлиқ ● Ғўзани культивация қилишни бўшаштирманг ● *Муваққат зовурлар қазиб, пахтазорлардаги сизот сувларини чиқариб юборинг. Шунда тупроқнинг захи тезроқ йўқолади* ● Ҳар бир картани сергаклик билан кузатиб боринг. Карадрина, кўсак қурти ва ўргимчаккана пайдо бўлган жойларни дориланг ва зараркунанданинг кўпайишига йўл қўйманг.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Дон тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари ва 1970 йил ҳосили учун етарли миқдорда уруғлик фонди жамғарганликлари учун қуйидаги районлар республика «ҲУРМАТ ТАХТАСИ»га ёзиладилар:

Шеробод району (район партия комитетининг секретари **Э. Муҳаммадиев,** район ижроия комитетининг раиси **Ч. Таллиев,** район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Н. Алибеков** ўртоқлар).

Гагарин району (район партия комитетининг секретари **Ҳ. Бердиев,** район ижроия комитетининг раиси **О. Сариев,** район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **М. Камолиддинов** ўртоқлар).

СУВ ғўзанинг қони-жони. Сувчи эса уни яшнатувчи. 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашаётган Самарқанд область Нарпай районидаги «Правда» колхози учинчи бригадасининг пахтакорлари шу кеча-кундузда ғўзани об-тобида суғормоқдалар. Суратда: миришкор сувчи П. Раҳмонов.

А. Тўраев фотоси.

Тажриба ва ташаббус

МАШИНАДА 70 ПРОЦЕНТ

Совхозимиз ишчилари, механизаторлари беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб ишламоқдалар. Шу долзарб кунларда барча ишчи кучи ва техника ғўза парваришига тўла сафарбар қилинган. Ҳозирги энг муҳим вазифа — ҳар бир шона ва гулни сақлаб қолиш, барча шоналарни гулга, гулларни эса кўсакка айлантириб олишдан иборат. Бунга эришилса ҳосил мўл, хирмон баракали бўлади, давлат омбори «оқ олтин»га тўлади. Бу ҳар бир деҳқон, механизатор, сувчининг диққат марказида турибди. улар ана шу мақсад билан далаларда унумли меҳнат қилишяпти.

Бу йил табиий шароит ноқулай келганлиги сабабли юз берган қийинчиликлар Қорақалпоғистон меҳнаткашларининг, шу жумладан совхозимиз деҳқонларининг эсидан ҳеч қачон чиқмайди. Чигит экиш ҳар йилдагидан 12-15 кун кечикиб бошланди. Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти чигит экишни қисқа муддатда сифатли ўтказиш учун барча чораларни кўрдилар. Ерни экишга тайёрлаш, унга уруғ қадаш ва бошқа ишлар жадал амалга оширилди. Бўлим ва бригадаларда ишнинг сифати устидан назорат кучайтирилди. Натижада барча майдонга чигит ўн кун ичида сифатли қилиб экиб ва тўла ундириб олинди. Тўла гектарлар ҳосил қилишга, ҳар гектар ерда белгиланган миқдорда кўчат бўлишини таъминлашга алоҳида эътибор берилди.

Бу йилги шароитда ғўза парваришини кун сайин кучайтириш. ғўзанинг ўсиши ва ривожланишидаги қолоқликка барҳам бериш, бунинг учун эса экинни ҳар йилдагидан 1.5-2 марта зиёд парвариш қилиш талаб этилди. Биз буни яхши англаган ҳолда ишладик. Гарчи экинни жадал парвариш қилиб, унинг ривожланишидаги қолоқлик деярли тугатилган бўлса ҳам, ғўзани парвариш қилишни яна камида 40 кун давом эттирамиз Чунки олган юксак мажбуриятимизни бажариш шуни талаб қилади.

Бултур хўжалигимизда ҳар гектар ердан 25 центнердан ортиқ ҳосил олинган эди. Давлат плани ва зиммага олинган мажбурият ошириб бажарилди. Машина терими топшириғи ҳам анча ошириб адо этилди. Бу йил пахтакорларимиз ҳосилдорликни ўтган йилдагига нисбатан гектар бошига 5 центнер оширишди. 2580 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 30 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар, С. Матупаев раҳбарлик қилаётган Стахонов номли. С. Нуриллаев раҳбарлик қилаётган Будённий номли, М Отажонов раҳбарлик қилаётган «Комсомол» бўлимлари, Ортиқбой Ешчонов, Давлатбой Сиргаев, Шомурод Ўразимбетовлар бошлиқ бригадаларда эса бултур гектаридан 30-39 центнердан хирмон кўтарилган эди. Ана шу бўлим ва бригадаларда бу йил янада юксакроқ марраларни эгаллаш, гектаридан камида 35-42 центнердан ҳосил олиш мўлжалланмоқда. Ҳамма бўлим ва бригадаларда ҳозир ҳосилга-ҳосил қўшиш тадбирлари пухталик билан амалга оширилияпти. ғўза жадал ва сифатли парвариш қилиняпти.

Умуман совхозимизда кейинги йилларда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, карталарни текислашга катта эътибор берияпти. Бу йил ҳам бу соҳада кўп иш қилинди. Янги коллектор ва зовурлар қазилди, мавжудлари кенгайтирилди. Бу йил баҳорда ёғингарчилик кўп бўлганлиги ва ёз ҳавоси салқин келганлиги натижасида пахта майдонлари захлаб кетди. Ҳозир ғўзани суғоришга эҳтиётлик билан қараш, тупроқни кўпроқ шамоллатиш ва унинг захини қочириш талаб этиляпти. Буни ҳисобга олиб, пахта майдонларида қўшимча зовурлар қазиш, мавжуд зовурларни тозалаш ва шу тариқа сизот сувларини қочириш, тупроқни қиздириш тадбирларини амалга оширяпмиз.

Ҳозир ҳар туп ғўзада 3-4 тадан бўлиқ кўсак, кўп сонли шона ва гул бор. Деҳқонларимиз августда янада яхшироқ меҳнат қилиб ва ғўза парваришини тобора кучайтириб, барча шоналарни гулга. гулларни эса кўсакка айлантириб олишга қарор қилдилар Бунга эришилсагина мажбуриятга яраша ҳосил тўпланади. давлат плани ва берилган ваъда тўла бажарилади.

Шу кунларда пахта далаларида 57 та чопиқ трактори ишлатиляпти. Механизаторларимиз уларни тўла қувват билан унумли ишлатиб. кун сайин кўпроқ майдондаги ғўзани культивация қилишяпти.

Карадрина илгари ҳеч қачон бу йилгидагидек кўп пайдо бўлмаган ва ҳосилга катта хавф туғдирмаган эди. Қишлоқ хўжалик мутахассислари ишчиларнинг ана шу зараркунандаларга қарши курашини тўғри ташкил этдилар. ҳашарот ҳосилга зарар етказишига йўл қўймадилар.

Далада салкам 400 сувчи ишлаяпти. Ҳосилнинг тақдири механизаторлар ва сувчилар қўлида. Агар ғўза сифатли парвариш қилинса ва суғорилсагина ҳосил мўл бўлади Шу туфайли экинни бостириб ва қўллатиб суғориш қораланди. Шароитни ҳисобга олиб. ҳозир тупроғи захламаган ва сув талаб бўлган участкалардаги экингина эгат ташлаб ва қисқа эгатлар орқали суғориляпти Акс ҳолда ғўза ғовлаб кетади. ҳосили кам бўлиб қолади. Зариф Ўразимбетов, Карим Нуранов, Авезмат Кенжаев, Қурол Жумамуродов, Йўлдош Аметов, Олим Матибоев, Йўлдош Қурбоковлар каби устэ сувчилар ҳозирги вақтда жуда ҳушёрлик кўрсатишяпти, ғўзани тупроқнинг ҳолати ва экиннинг талабига қараб суғоришни ташкил этишда совхоз раҳбарлари. мутахассислари, бўлим ва бригада бошлиқларига яқиндан ёрдам беришяпти.

Бу йил ғўзани озиқлантиришга алоҳида аҳамият бердик. Экиннинг ривожи пастлигини эътиборга олиб, ғўза парваришининг дастлабки даврида озиқлантиришни кучайтирдик. Белгиланган миқдордаги минерал ўғитларни август ойигача экинга бериб бўлдик. Ривожланишдан ҳамон орқада қолаётган 60 гектар майдондаги ғўзани алоҳида парвариш қиляпмиз.

Айниқса пахтаси машинада териладиган участкалардаги ғўзани парвариш қилишга алоҳида эътибор берияпти. Унинг калтабўйли, серҳосил ва ўрта бўй бўлиб ўсиши. ҳосили тезроқ етилишини таъминлаш чоралари кўриляпти. Бу йил камида 2000 гектар, яъни умумий пахта майдонининг 70 процентидаги ҳосил машиналар билан териб олинади. Пахтакорларимиз ва механизаторларимиз бунга қатъий қарор қилишган. Бултур машина теримини тўғри ташкил этиб, яхши натижага эришган илғор бўлим ва бригадаларнинг коллективлари камида 80 процент, бир қатор бригадаларнинг коллективлари эса 100 процент майдондаги ҳосилни машиналар билан териб олишмоқчи.

Ўтган йили 15 та янги терим агрегати сотиб олиниб. машиналар сони 60 тага етказилган эди. Бу йил яна 10 та терим машинаси сотиб оламиз. Шундай қилиб. терим мавсумида далада 70 машина ишлайди.

Илғор механик-ҳайдовчилар бултур мавсумда «зангори кема»лар бункеридан 110-120 тоннадан «оқ олтин» тўкишган эди. Бу йил улар камида 200 тоннадан пахта терамиз демоқдалар. Пардагул Райимбоева. Ражабгул Райимбоева каби моҳир механик-ҳайдовчилар шулар жумласидандир.

Август ҳосилга-ҳосил қўшиладиган зарбдор ой. Бу ойда барча майдондаги ғўзани 1.5-2 марта сифатли парвариш қиламиз. Бунинг учун мавжуд барча ишчи кучи ва техникадан тўла фойдаланамиз. Олган юксак мажбуриятимизни албатта ошириб бажарамиз.

А. ШАРИПОВ,
Беруний районидаги Беруний номли совхозининг директори.

ДЕКАДА ҚАТНАШЧИЛАРИГА МИННАТДОРЧИЛИК

Россия Федерациясидаги Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати декадаси ўзбек маданиятининг ёрқин, катта байрами бўлди. Декада совет халқлари бузилмас дўстлигининг янги ёрқин намойиши, ўзбек халқи маънавий кучлари мислсиз гуллаб яшнаётганлигининг кўриги бўлди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида декада қатнашчилари билан учрашув бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. С. Насриддинова РСФСРда ўзбек адабиёти ва санъати декадаси якунлари тўғрисида гапириб берди. Ўзбекистон ССР Маданият министри В. Й. Зоҳидов, республика Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси К. Яшин, Ўзбекистон Кинематографчилар союзи правлениесининг раиси С. Муҳамедов, Ўзбекистон театр жамияти правлениеси раисининг ўринбосари Р. М. Қориев Волга соҳилларида, Ватанимизнинг пойтахти — Москвада бўлган қизғин учрашувлардан олган таассуротларини сўзлаб бердилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан маданият арбобларини, ёзувчиларни. композиторларни, рассомларни, артистларни — декаданинг барча қатнашчиларини Россия Федерациясида ўз маҳоратларини муваффақиятли намойиш қилганликлари билан қизғин табриклаб, уларга эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлашни, ўзларининг бутун куч-ғайратларини партияга, коммунизм ишига хизмат қилишга бағишлашларини тилади.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

САЙЛОВЧИЛАР НАКАЗИ — ДЕПУТАТЛАР УЧУН ҚОНУН

Сайловчилар ўз депутатлари олдига кечиктириб бўлмайдиган энг муҳим проблемаларни қўймоқдалар. Хоразм областидаги маҳаллий Советлар ижроия комитетлари кейинги йилларда меҳнаткашлардан олинган наказларнинг кўпини муваффақиятли бажаришди. Уларнинг ана шу таклифларини қандай бажараётганликлари тўғрисида, наказларни умумлаштириш ва амалга ошириш юзасидан қандай ташкилотчилик ишлари олиб борилаётганлиги ҳақида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 6 августда ўтказилган мажлисида гап олиб борилди.

Хоразм область ижроия комитетининг раиси Р. Эшчонов доклад қилди. Р. Эшчонов ижроия комитетларининг доимий комиссиялари ва депутат группалари ёрдамида наказларнинг бажарилишини қандай назорат қилаётганликлари ҳақида гапирди. Бу масалалар маҳаллий Советларнинг сессияларида муҳокама қилинди. Наказларнинг кўпи область, шаҳар районларнинг халқ хўжалик планларига киритилди, бу наказларнинг баъзилари маҳаллий бюджетлар даромад қисмининг оширилганлиги натижасида олинадиган маблағлар ҳисобига амалга оширилмоқда. Меҳнаткашларнинг ўз кучлари билан жамоатчилик асосларида бажарилмоқда.

Сайловчиларнинг наказлари билан Урганчда болалар касалхонаси. поликлиника, болалар яслилари, магазинлар қурилди, шаҳарни обод қилиш ва кварталарни газ билан таъминлаш соҳасида кўп иш қилинди. Шовот районида меҳнаткашларнинг таклифларига кўра, тўрт янги мактаб, уч мактабгача тарбия муассасаси, икки клуб, уч ёзлик кинотеатр барпо этилди. Бу районда аҳолининг актив иштироки билан беш минг ўринли стадион вужудга келтирилди.

Мажлисда областдаги маҳаллий Советларнинг сайловчилар наказларини амалга ошириш соҳасидаги ишларида муҳим камчиликлар борлиги ҳам таъкидланди. Олинган наказлар ҳамиша батафсил умумлаштирилаётир, деб бўлмайди. Реал иқтисодий имкониятларни ҳисобга олмайдиган таклифлар кўпинча планга киритилаётганлигини кўрсатадиган ҳоллар ҳам учраб турибди.

Бир қанча маҳаллий Советларда саноат, қурилиш, транспорт. ободончилик ва аҳоли яшайдиган пунктларни кўкаламзорлаштириш ва аҳолига маиший хизмат кўрсатишга доир наказларнинг бажарилиши устидан пухта контроль ўрнатилган эмас. Доимий комиссиялар, депутат группалари, маҳалла комитетлари ва ота-оналар комитетларининг баъзилари шаҳар ва аҳоли яшайдиган пунктларни обод қилишга жамоатчиликни, кенг аҳолини жалб этишга етарли эътибор бермаётирлар.

Республика Олий Совети Президиуми муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилди. Бу қарорда сайловчиларнинг наказлари ва таклифларини бажариш устидан контролни кучайтириш чоралари белгиланди. (ЎзТАГ).

МЕНИНГ ТОШКЕНТИМ

Отам саксон ёшларда. Шунга қарамай у ҳиши ҳали қадди тик, забардаст чол. У ўзининг уч ўғлини Москвада ўқитгани билан ифтихор қилади. Бироқ ўзи «мулланликдан» насибсиз қолганлигини ҳаммадан яширади...

Мен киноинститут павильонида банд эканман, кимдир эшикда отам кутиб турганини хабар қилди. Чиқдим. Чолни вестибюльда ўрта ёшлардаги, кўринишдан ёзувчи ёки актрисага ўхшаш хушбичим бир аёл билан апоқ-чапоқ сўзлашиб ўтирган ҳолда кўриб ҳайрон бўлдим. Аёл менга ҳам эски танишдек, отимни айтиб саломлашаркан, таажжубим яна ҳам ошди. Аёлнинг исми Антонина Павловна. Ленинграддан қизини кўргани келибди. Тошкентдан ўғлини кўргани келган чол билан дарҳол танишиб олибди. Ким билади, балки қудачилик қилишар...

Антонина Павловна курсдош ўртоғим Жемма Фирсованинг онаси эканлигини билиб, бир қадар ўнғайсизлик сездим. Жемма курсимизнинг старостаси бўлганиданми, Антонина Павловна фақат мени эмас, балки бутун курсни орқаворотдан танийди. Ҳатто этюдларда биз Жемма иккаламиз кўпинча эр ва хотин ролларини бажаришимиздан ҳам хабардор. Минғида кулиб гапиришидан, репетицияларда Жемма билан ростакам эр-хотиндек жанжаллашиб туришимизни ҳам билади.

Шу-шу бўлди-ю, бизнинг чол Антонина Павловнани эслаб турадиган бўлди. Мен ҳар гал Москвага командировкага борганимда унга салом топширади...

Орадан ўн йил ўтди. Мен ниҳоят Антонина Павловнани Жемма уйида учратиб, отамнинг саломларини топширдим.

Билсам, Антонина Павловнанинг эри вафот қилибди, қизига яқинроқ бўлиш учун Ленинграддан Москвага кўчиб келибди.

Шу ерда биринчи марта мен Антонина Павловна ҳарбий врач эканлиги, эри ва қизи билан бирга тўрт йил давомида олдинги сафда бўлганини билдим. Машҳур артиллерия полковниги Сергей Фирсов унинг эри эканлигини ҳам шу ерда эшитдим.

Жемма эса фронтда «полк ўғли» бўлган.

Полк ўғли? Қандай қилиб?

Биринчидан у эркакча кийинган, иккинчидан барча полк ўғиллари каби неча марталаб жасорат кўрсатган. Ҳар қандай хавф-хатарни катталар билан баробар бошдан кечирган. То ғалаба кунига қадар «полк ўғли» аслида «полк қизи» эканлигини ҳеч ким сезмаган...

Мен одат бўйича қўлга блокнот ва қалам оламан. Лекин бу вақт ошхонадан Жемма чиқиб, онасига бу ҳақда гапиришни ман қилади.

— Ахир у ёзувчи-ку! — дейди у, — Пала-партиш ёзиб қўядида, кейин мен нима қиламан. Сен менга тегма, — дейди у менга мурожаат қилиб. — Бу материал устида ўзим ишлаяпман.

Мен ҳам унга сўзимни бермайман: биринчидан мен мутлақо бундан хабарсизман; иккинчидан фақат ширин сўз, одобли кишилар ҳақида ёзаман; учинчидан бу қадар «ичимдан топ» бўлиш яхши эмас!

Жемма кулиб, менга бошқа мавзу таклиф этади: ҳозир Владислав Владиславович келади. Аввало у ширин сўз, одобли одам; иккинчидан у Тошкент билан кўпдан бери боғлиқ; учинчидан... мен ошхонага чиқиб, унга фарғонача ош қилишни ўргатишим керак. Гапни ҳам у шунинг учун бўлган...

— Владислав Владиславович ким?

— Мана бу портретларнинг автори, — дейди Жемма деворларга ишора қилиб. — Қолаверса менинг эрим.

Хонада Жемманинг ўнлаб фотопортретлари... Улар шундай маҳорат билан ишланганки, бир портрет иккинчисига ўхшамайди. Улар орасида «Уруш ва тинчлик» ҳамда «Опа-сингиллар» фильмларидан олинган кинокадрлар ўз услуби билан яққол ажралиб туради. Биринчи фильмда Жемма Пьернинг ўгай синглиси княжна ролини ижро этган. Иккинчисида аслзода хоним образини яратган. Қора денгиз бўйида шоир Бессонов билан бақамти кўкрагини енгил шоҳи рўмол билан бекитган бургут каби йиртқич бир гўзал ўтиради. Портретлар галлереяси Чарльз Чаплиннинг катта портрети билан якунланди. Қўшни хонада Юрий Гагарин расми кўзга ташланади.

Мен Чаплин портрети ҳақида сўрашга улгирмасимдан қўнғироқ товуш эшитилади. Кейинги аснода хонага гавдаси гимнастларга ўхшаш, қиёфаси узоқ денгиз сафаридан эндигина қайтиб келган денгизчиларни эслатувчи ўрта бўйли бир киши кириб келади.

Жемма бизларни таништиради.

— Микоша.

— Қайси Микоша? Машҳур кинооператорми?

— Унчалик машҳур эмас...

Хотирамдан бир-бир Микоша суратга олган фильмлар ўта бошлайди: «Бирмада юз кун», «Нью-Йорк кўриги», «Индонезия», «Стокгольм», «Бидструп ҳузурида», «Берлин фестивали», «Японянинг таслим бўлиши», «Софиня», «Тикланган Польша», «Филадельфия», «Голливудда», «Скандинавияда рус қўшиғи»... Булар фақат эсга келганлари.

Мамлакатимизда ёки чет элларда, қаерда муҳим воқеа содир бўларкан, Микоша ўз киноаппарати билан ўша ерда ҳозир бўлган. У суратга олган кўп воқеалар ҳали ҳам халқнинг эсидан чиққан эмас: Москванинг самолетдан илк марта суратга олинган манзаралари.

«Граф Цеппелин» дирижаблининг Ленинградга учиб келиши.

Челюскинчилар эпопеяси. О. Ю. Шмидт экспедицияси. Арктиканинг илк кадрлари.

Арктика учувчилари Каманин, Водопьянов, Молоков, Ляпидевский ва бошқаларнинг жасорати ҳақидаги кадрлар.

Ватан уруши йилларида Севастополь ва Одесса шаҳарлари мудофааси ҳақидаги фильмлар.

Малахов Курган, Сапун Гора, Херсон. Перекоп...

Ҳамшаҳримиз, армия генерали Иван Ефимович Петров кадрлари.

Севастополь мудофааси жангларида машҳур бўлган миноносецлар лидери «Тошкент» кемасининг кадрлари.

«Тошкент» палубасидан ўт ичида ёнаётган Севастополни ва шаҳардан туриб, душман устига ўт ва яшин сочаётган «Тошкент»нинг узун замбаракларини суратга олган киши ҳам шу Микоша. Учинчи ранг капитан Владислав Микоша...

Орадан бир неча йил ўтгач, Владислав Микоша миноносецлар лидери «Тошкент»ни эмас, балки қуёшли Ўзбекистон пойтахти Тошкентни суратга олди. Бу гал шаҳримизни учинчи ранг капитан эмас, балки биринчи ранг шоир суратга олди. Уни «Менинг Тошкентим» деб атади. Бу фильмни ҳам кўрмаган кишилар кам топилади.

— Нега шу пайтгача биздан шундоқ кишини яшириб юрибсан? — дейман Жеммага мурожаат қилиб.

Микоша камтарлик билан елкасини қисади: мен айтарли ҳеч иш қилганим йўқ...

— Сиз неча мамлакатда бўлгансиз, Владислав Владиславович?

Микоша мени кабинетга, бутун бир деворни эгаллаган харита ёнига олиб киради. Москвадан ер шарининг турли бурчакларига худди қуёш нурлари каби саноқсиз чизиқлар таралиб кетган. Кувейт, Чикаго, Париж, Лондон, Сингапур, Бомбей, Токио, Нью-Йорк, Сан-Франциско, Оттава... Исландиядан Хартумгача, Найробидан Бужумбургача. Яхшиси Микоша борган мамлакатларни эмас, балки бормаган мамлакатларни қидириш осонроқ. Қизил чизиқлар фақат Австралия билан Жанубий Америкага тортилган эмас.

— Сиз «Менинг Тошкентим»дан кейин қандай фильмларни ишладингиз? Ахир бу гап 1961 йилда бўлган эди-ку?

— Пятницкий хори билан бирга Скандинавия мамлакатларида бўлдим, Ҳиндистонга, Бирмага бордим. Мамлакатимиз бўйлаб кўп меҳмонларни олиб юрдим. Улар ичида Жавоҳарлал Неру, Фидель Кастролар бор. Юрий Гагарин билан бирга Финляндияга бориб келдим. Ҳаммасини эслаш қийин...

Космонавт портретига кўзим тушади. — Буни космонавтнинг ўзи тақдим этганми?

— Ха...

— Бундан чиқди Чарльз Чаплин портрети ҳам бу ерда бежиз бўлмаса керак?

— Ҳа, бежиз эмас. Микоша Чаплин уйида икки марта меҳмон бўлган. Улуғ артист Микошанинг онаси сурати орқасига жаҳонга машҳур мўйлаб, шляпа, эски ботинка ва ғамгин кўзлар расмини чизиб берган.

Жавондаги «Йиллар ва эллар» номли қалин китоб диққатимни жалб этади. Китоб автори Владислав Микоша. Китоб яқинда босмадан чиққан бўлишига қарамай, уни магазинлардан топиш қийин.

Ниҳоят сўнгги савол:

— Сиз энг муҳим воқеалар содир бўлаётган жойларга ўргангансиз, Владислав Владиславович. Ҳозирги кунда сизни энг қизиқтирган мавзу нима?

— Тошкент! — ҳеч иккиланмай жавоб беради санъаткор.— Янги Тошкент. Кўпдан бери янги Тошкентни суратга олишни орзу қиламан.

— Мен эса Самарқанд ҳақида фильм ишлардим,— дейди Жемма.— Ахир биз Самарқандда туғилганмиз...

Антонина Павловна эса менинг кекса отамга чуқур таъзим қилиб қўйишни илтимос қилади.

Ҳожи АҲМАР,
кинорежиссёр.

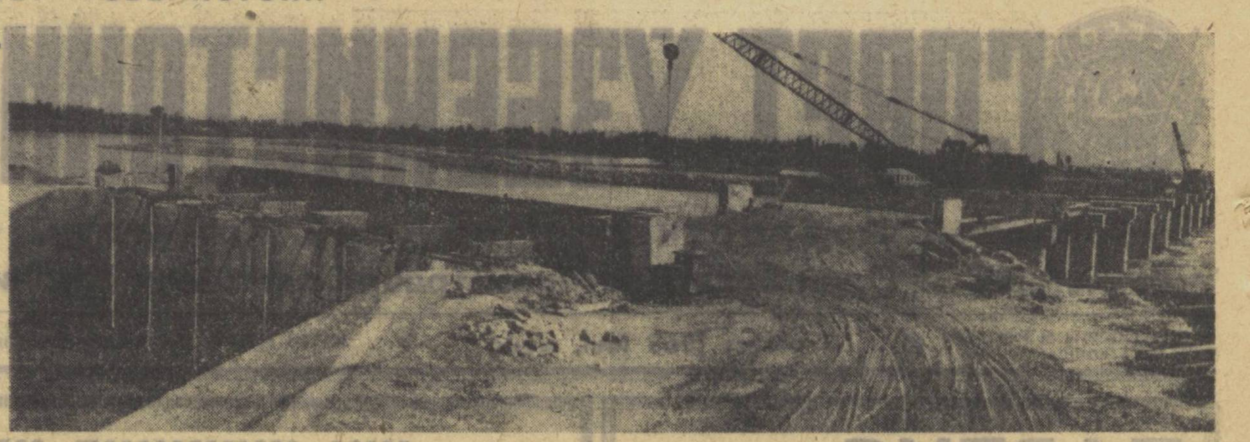

Республикамизда янги-янги иншоотлар барпо қилинмоқда. Юқоридаги суратда: Катта Андижон каналига Қорадарёдан сув ўтадиган жойда тикланаётган кўприк. Туямўйин қурилиш тресги бинокорлари Турангасоқа ташлама каналини қуриб тамомладилар. Амударёдан сув оладиган дарвоза фойдаланишга топширилиш арафасида. Бу каналнинг тўла фойдаланишга топширилиши билан Хоразм областида 82 минг гектар ерни суғориш мумкин. Пастдаги суратда: Турангасоқа каналининг бош иншооти.

А. Кличников, В. Селинов фотолари.

ЯНГИ КИТОБЛАР

«ИНЖЕНЕРЛИК ГЕОДЕЗИЯСИ»

Шу пайтгача ўзбек тилида инженерлик геодезиясига доир адабиёт йўқ эди. Техника фанлари кандидати, доцент Қ. Норхўжаевнинг бу соҳада дарслик-қўлланма яратиши дастлабки қутлуғ ишдир. Қўлланма қурилиш, қишлоқ хўжалик, транспорт институтлари ва техникумлари программасига мослаб ёзилган.

Китоб ўн бир бобдан иборат бўлиб, бобларнинг кетма-кет қўйилиши фанни ўтишдаги мантиқий тартибга мосдир. Қўлланманинг тили содда, ўқувчиларга тушунарли.

Қўлланмада керакли жадваллар одатдагидек китоб охирида эмас, балки ҳар қайси бўлимга тегишли жойда, бўлимларда берилган. Бу усулни анча маъқул деб ҳисоблаймиз. Китоб охирида илова тариқасида 1-100 гача бўлган сонларнинг квадрат, куби ва квадрат ҳамда куб илдизлари ва тригонометрик функцияларнинг натурал қийматлари берилганки, бу кўп учрайдиган масалаларни ечишда анча қулайлик туғдиради.

Лекин қўлланма камчиликдан ҳам холи эмас. Кейинги даврда мамлакатимизда аэрофотосъёмка ишлари жуда тараққий этди. Геодезия программаларида буни ўрганишга анчагина вақт берилади. Нима учундир қўлланмада аэрофотосъёмка ишлари устида ҳеч нарса дейилмаган. Буни китобнинг асосий камчилиги, деб ҳисоблаш мумкин.

Яна қурилиш майдонидаги геодезия ишлар бўлимини кенгайтириш ва бу ишлар тўғрисида кўпроқ мисоллар бериш зарур.

Қўлланмада темир йўл профилини бериш билан чекланилган. Ўзбекистонда кўпроқ учрайдиган иншоотлар, чунончи канал, тош йўл профиллари устида ҳам маълумот ва чизмалар берилса, яхши бўлар эди. Чунки, ўзбек тилидаги китобдан турли ихтисосдаги техникум ва институт ўқувчилари фойдаланадилар.

Р. АЛИМУҲАМЕДОВ,
техника фанлари кандидати, доцент.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» СПРАВКА БЮРОСИ

ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Сиртдан ўқиётган студентга ўриндош бўлиб ишлаётган корхонасидан ўқув отпускаси учун пул тўланадими?

М. РАСУЛОВ,
Қўқон шаҳри.

Олий ўқув юртлари ва ўрта махсус ўқув юртларида ишлайдиган студентларнинг иш ҳақи асосий иш жойида бўлганидек, ўриндошлик қилаётган иш жойида ҳам сақланиб қолади. Лекин, бунда кечки ёки сиртқи олий ўқув юртида ўқиётган студентнинг умумий иш ҳақининг миқдори ойига 100 сўмдан, кечки ёки сиртқи ўрта махсус ўқув юрти студентларининг умумий иш ҳақи эса 80 сўмдан ошмаслиги лозим.

* * *

Сиртдан ўқиётган студентнинг ўқув юртига боргунча кетадиган вақти унинг ўқув отпускаси ҳисобига кирадими?

Ҳ. ҲИДОЯТОВА,
Тошкент политехника институтининг студенткаси.

Лаборатория ишларини бажариш, зачет ва имтиҳонларни топшириш, шунингдек диплом ишини тайёрлаш ва ҳимоя қилиш ёки давлат имтиҳонларини топшириш учун ўқув юртига бориб келишга кетган вақт ўқув отпускасига кирмайди. Бунинг учун иш жойидан бепул отпуска берилади.

* * *

Маъмурият корхонада фақат уч ой ишлаган ходимга ўқув отпускаси бера оладими?

З. ҒАНИЕВ,
ТошДУ студенти.

Кечки ва сиртқи олий, ўрта махсус ўқув юртларида ўқиётган ишчи ва хизматчиларга корхонада қанча муддатдан буён ишлаётганлигидан қатъи назар, ўқув отпускаси берилади. Вақтинча ишлаётганларга эса ўқув отпускаси берилмайди.

* * *

Мен олий ўқув юртини битирдим, Лекин, баъзи сабабларга кўра иш жойимга боролмай қолдим. Олий ёки ўрта махсус ўқув юртини тугатгач, ишга кирувчиларнинг узлуксиз меҳнат стажи қандай ҳолларда сақланиб қолишини тушунтириб беринг.

З. МУХТОРОВ,
Бўстонлиқ районн.

Ходимнинг олий ёки махсус ўқув юртига ёки аспирантурага киргунгача бўлган иш стажи у агар ўқишга қабул қилинганлиги туфайли ўз ишидан бўшаган бўлса сақланиб қолади. Ўқув юртини битиргандан кейин рўй берган узилиш узлуксиз иш стажига таъсир этмайди. Ўқув юртида ёки аспирантурада ўқиш даври, шунингдек ўқиш тугагандан кейин ишга жойлашгунча ўтган давр узлуксиз иш стажи ҳисобига кирмайди.

ПАРТИЯ АХБОРОТИ

ХАЛҚҚА ХИЗМАТ

Китоб район партия комитетининг бюро мажлисида район матлубот жамияти ва умумий овқатланиш корхоналарининг далада ишлаётганлар учун қандай хизмат кўрсатаётганликлари масаласи кўрилди. Бюро жойларда ҳали ҳам аҳолига савдо хизмати кўрсатиш талабга яраша эмаслигини, қишлоқ меҳнаткашлари эҳтиёжи учун зарур саноат моллари етказиб берилмаётганлигини, умумий овқатланиш корхоналарида ҳам қатор камчиликлар мавжудлигини кўрсатди ва бу нуқсонларни тузатиш учун тегишли тадбирлар белгилади.

ТАЯНЧ

КПСС Уставида бошланғич партия ташкилотларига вақти-вақти билан маъмурият фаолиятини назорат қилиб туриш, ҳисоботларини эшитиш ҳуқуқи берилади. Бу ўз навбатида маъмурият ишини яхшилаш, янгиликларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, камчиликларнинг олдини олишга катта фойда беради, бошқаришни яхшилайди.

Шаҳрисабз районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ленин номли, Энгельс номли ва «Коммунизм» колхозлари партия ташкилотлари ҳузурида партия ташкилотининг секретарлари Қ. Қурбонов, Т. Ҳайдаров, Ч. Йўлдошева ўртоқлар бошлиқ хўжаликка раҳбарликни яхшилаш, раҳбар кадрлар фаолиятини назорат қилиб ва текшириб туриш партия комиссиялари сайланган. Хўжалик раҳбарларининг ҳисоботлари комиссия ёрдамида тайёрланади. Шундан сўнггина партия йиғилишларида, бюро мажлисларида эшитилади ва унинг фаолияти билан атрофлича танишиб, камчиликларни очиқ-ойдин кўрсатадилар, таклиф ва мулоҳазалар киритадилар.

Партия контролининг бу тури ҳар бир раҳбарга катта масъулият юклайди, партия ташкилотининг кадрларга нисбатан талабчанлигини оширади.

П. ГАДОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КОММУНИСТИК ТАРБИЯ МАСАЛАЛАРИ

ЁШЛАР — КЕЛАЖАГИМИЗ

Пролетариат идеологияси билан буржуа идеологияси ўртасида қаттиқ кураш кетаётган ҳозирги даврда олий ўқув юртлари ўқитувчиларининг, биринчи навбатда, ижтимоий фанлар кафедралари ўқитувчиларининг ёшларни юксак коммунистик онглилик руҳида тарбиялашдаги роли ортиб бориши керак.

Ёшлар ўртасида олиб борилиши лозим бўлган ғоявий-тарбиявий ишлар мунтазам, изчиллик билан амалга оширилмоғи лозим. Бу вазифани бажариш фақат ижтимоий фанлар ўқитувчиларинингина эмас, балки олий ўқув юртларининг ҳамма ўқитувчилари, раҳбар ходимларининг муқаддас бурчидир. Биз қайси фанни ўқитмайлик, ундан ёшлардаги дунёқарашни шакллантириш мақсадида фойдаланишимиз лозим. Бинобарин марксча-ленинча дунёқараш олий ўқув юртларидаги барча фанларни ўқиш ва ўрганиш жараёнида шаклланади.

Ҳозирги кунда тарбия соҳасидаги камчиликларимиздан бири шуки, кўпгина ўқитувчилар студентлар билан фақат дарс вақтида учрашадилар. Биз ўқиган лекцияларимизнинг савияси учунгина эмас, балки уни ёшлар қандай тушунганлиги, уларда қандай саволлар туғилганлигини билиш билан ҳам қизиқишимиз лозим. Бу нарсани эса, лекция ўқиб кетабериш билан ҳал қилиб бўлмайди. Ҳозирги ёшларимизда илм олишга эҳтиёж ниҳоят даражада ўсган. Уларни ҳозирги ижтимоий, сиёсий, маданий, халқаро ҳаётга алоқадор бўлган жуда кўп масалалар қизиқтиради, буларнинг ҳаммасини биргина лекция жараёнида мукаммал ёритиб бериш қийин.

Ёшлар ўртасида дарсдан ташқари вақтларда ҳам таълим-тарбия ишларини олиб бориш зарур. Бунда биз маълум тема билан чекланиб қолмасдан, ёшлар билан юзма-юз ўтириб, жуда кенг масалалар устида тўхташ, уларни қизиқтирган саволларни ёритиб бериш имкониятига эга бўламиз. Бу вазиятда студент билан ўқитувчи ўртасида самимий муносабатлар вужудга келади. Студент ўзи тушунмаган ёки нотўғри тушунган жуда кўп саволларни бериши мумкин. Бу саволларни диққат билан тингламоқ, уларга эринмай, вақтни аямай жавоб бермоқ вазифамизгина эмас, балки муқаддас бурчимиз ҳамдир. Агар биз ёшларнинг юрагига қўл солмасак, уларнинг ғоявий савияси, фикр ва туйғуларини била олмаймиз. Ёш авлодга динга ишонувчилар, эскилик сарқитига муккаси билан кетган кишилар ҳам салбий таъсир кўрсатади. Социализм даврида туғилиб ўсган кишиларнинг барчаси капитализм идеологияси таъсиридан, эскилик сарқитларидан бутунлай холи деб ўйлаш ярамайди. Баъзан шундай бўлади: бирон назарий масала устида лекция ўқиётган вақтда ёшлар жимгина тинглаб ўтирадилар-у, лекин ўз фикрларини, мулоҳазаларини очиқ айтишга тортинадилар. Лекциядан кейин ҳеч ким савол бермаса, лекциянинг мақсади, ғоясини ҳамма тушунди, деб қараш керак эмас. Илмий атеизм курси юзасидан студентлар билан дарсдан ташқари вақтда суҳбатлашилса, улар жуда қизиқ саволларни беришади. Баъзан дин ва унинг гносеологик илдизларини марксча-ленинча тушунишга хилоф бўлган саволлар бўлиши ҳам мумкин. Бундай ҳол амалий ишда тез-тез учраб туради. Шунинг учун ҳам студентлар билан дарсдан ташқарида учрашиш, уларни қизиқтирган барча саволларга жавоб беришга уриниш, ғоявий тарбиянинг турли форма ва методларидан фойдаланиш ҳозирги куннинг энг муҳим вазифаларидан биридир.

Биз бир неча йил мобайнида студентлар орасида сиёсий-тарбиявий ишларнинг таъсирчанлигини аниқлаш бўйича текшириш олиб бордик. Натижада шу нарса маълум бўлдики, ҳозирги студентлар ижтимоий проблемалар билан кўпроқ қизиқар экан. Бунинг объектив ва субъектив сабаблари бор, албатта. Биринчидан, информация берадиган каналлар кўпайди. Газета-журналларни ўқишга талаб ниҳоят даражада ошиб кетди. Бир неча йил олдин телевизор, радиоприёмник фақат студент ётоқхоналарининг қизил бурчакларида мавжуд бўлган бўлса, ҳозирги кунларда ҳар бир хонада мавжуд. Ана шулар ёрдамида студентлар мамлакатимиз ва чет элларда бўладиган кундалик воқеалардан ўқитувчилар билан бир вақтда хабардор бўладилар.

Суҳбат, лекциянинг жонли бўлиши, мустаҳкам назарий асосланганлиги тингловчиларда кучли таъсир қолдиради, тарбиявий аҳамияти эса, шубҳасиз, катта бўлади.

Кафедрамиз ўқитувчилари яқинда 1, 2, 3-ётоқхона студентлари учун «Биз ленинча интернационалистлармиз» деган темада кеча ўтказдилар. Дастлаб, бу масалани студентлар қандай тушуниши, қизиқиши қандай эканлигини аниқладик. Илгарилари унчалик эътибор берилмай юрган нарсалар ҳақида фикрлашишни планлаштирдик. Кечани тайёрлашда студентларнинг ўзлари бевосита иштирок этдилар. Ленинча интернационализм принциплари ҳозирги ҳаётимизда тўлиқ амалга ошаётганлигини сўзга чиққанлар жонли, оригинал мисоллар билан кўрсатиб бердилар. «Қўшиқда замон акси», «Давр ва мен» каби мавзулардаги баҳсларимиз ҳам жуда мазмунли ўтди. Навбатдаги кечамиз совет ёшларининг қувноқ ҳаётига бағишланади. У «Бизлар ва улар» деб аталади. Биз планлаштирган тадбирларимиз бири — иккинчиси билан узвий боғланган, бир-бирини тўлдириб боради, студентлар онгида бир бутун тушунча пайдо қилади.

Шу кунларда қишлоқ меҳнаткашлари ҳаётида катта ўзгаришлар юз беряпти. Уларнинг маданий турмуши гуллаб боряпти. Оғир жисмоний меҳнат техника елкасига юклатилган сари кишиларимизнинг бўш вақти ортиб боради. Ана шу бўш вақтдан шахснинг гармоник ривожланиши учун фойдаланиш керак. Институтимизни битириб чиқувчиларнинг кўпчилиги қишлоқларда ишлайди. Улар институт бағрида таълим-тарбиявий машғулотлар ўтказиш йўлларини пухта эгаллашлари керак. Шунинг учун ҳам кафедрамизда ўтказиладиган тадбирларга кўплаб студентлар жалб этилади. Кейинги уч йил ичида кафедра ўқитувчилари ташаббуси билан Ўзбекистоннинг кўпгина районларида бўлдик, турли темаларда лекция, суҳбат, конференциялар, концертлар уюштирдик. Студентлар бу ишларда фаол иштирок этиб, ҳар хил тадбирлар ўтказиш малакасига эга бўлдилар.

Ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда ғоявий-сиёсий тарбиянинг энг яхши самара берадиган форма ва методларидан фойдаланса, ёшларни Ватан ишига, коммунизм ишига содиқ қилиб тарбиялаш соҳасида янги муваффақиятларни қўлга киритаверамиз.

Э. ЮСУПОВ,
Фалсафа фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти фалсафа кафедрасининг мудири.

С. УТАНОВ,
аспирант.

ҚИЗИҚАРЛИ КЕЧА

Яқинда Чилонзор райони Алишер Навоий номли маданият уйи ва республика «Билим» жамияти «Беш йиллик» маҳалласида В. И. Ленин юбилейига бағишлаб илмий атеистик темада савол-жавоб кечаси ўтказди. Кечада Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси Раҳматзода Зоиров «Ленин — жанговар атеист», республика илмий-атеист уйининг лекторлари Низомиддин Хўжаев ва Носир Муталов ўртоқлар «Ислом дини маросимларининг реакцион моҳияти», «Диний маросимлар ва янги анъаналар» каби темаларда лекция ўқидилар.

Кеча охирида маҳалла аҳолисига атеистик темага оид ҳужжатли кино-фильмлар қўйиб берилди. Кеча тингловчиларда катта таассурот қолдирди.

Р. АБДУЛЛАЕВ.

ЯНГИ ПОЛИГРАФИЯ КОМБИНАТИ

Андижон полиграфия комбинатини қуриш бошланди. Комбинатда босмахона нашриёт, область газета редакциялари жойлашади. Комбинат бир йилда бир юз йигирма миллион оттиск берадиган қувватга эга бўлади. Полиграфия базаси бу ерда нашрларни кўп рангли қилиб босишни жорий этиш, брошюраларни, журнал ва китобларни нашр қилиш марказини яратиш имконини беради.

ХОРАЗМНИНГ ТУРИСТИК ЙЎЛЛАРИ

УРГАНЧ. Шу кунларда юзлаб саёҳатчилар туризм бўйича қуйи Амударё областлараро советига тез-тез келиб-кетиб турибди. Шарқ дурдонаси — Хива шаҳрини кўрмаган кишилар бу обида-шаҳарга келишга интилмоқдалар. Кўп кишилар Хоразмнинг қадимий шаҳари кўҳна Урганчни, унинг нодир маданият ёдгорликларини келиб кўриш имконини берадиган йўлни танлаб олмоқдалар. Қорақум қумликларидан ташқари дарё ёқасидаги бепоён катта кўллар ҳам ўзига эътиборни жалб қилмоқда.

Ҳозир хоразмлик туристлар учун ўн битта доимий маршрут очилди. Бу — ўтган мавсумдагидан икки баравар кўпдир. Йил бошидан бери ана шу маршрут бўйлаб мамлакатимизнинг турли бурчакларидан ва чет эллардан келган 30 мингдан зиёд киши пиёда юриб ўтди. (ЎзТАГ).

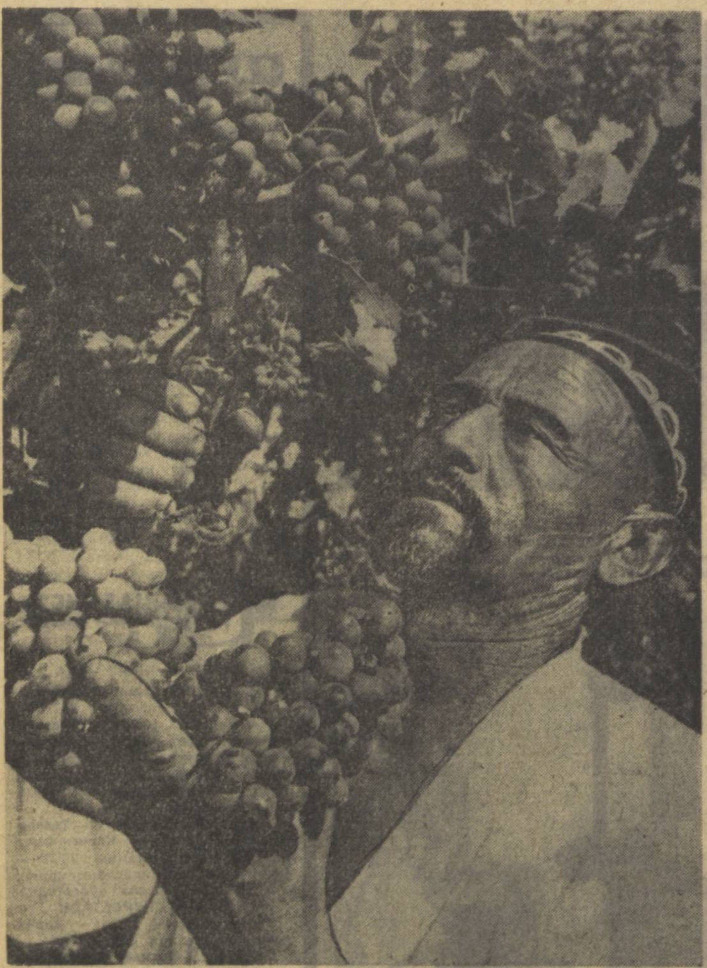

АНДИЖОН. Ленин районидаги Карл Маркс номли колхознинг кекса боғбони Мирҳомид ота Қодиров парвариш қилаётган боғда чиллаки узумлар ғарқ пишди. Шу кунларда меҳнаткашлар дастурхонига ҳар куни 3-4 тоннадан чиллаки узум етказиб берилаётир. Суратда: Мирҳомид ота Қодиров узумзорда.

Т. Ҳасанов фотоси.

ТАФОВУТНИНГ САБАБЛАРИ

Доҳиймиз В. И. Ленин совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ хўжаликни юритишнинг илмий асосларини ва принципларини донолик билан кўрсатиб берган эди. Ленин Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 4 йиллигини анализ қила туриб, социализм экономикасини **«шахсий манфаатдорлик асосида, хўжалик ҳисоби асосида қурингиз... Турмуш бизга шуни кўрсатади... Шахсий манфаатдорлик ишлаб чиқаришни кўтаради; бизга ҳаммадан аввал ва ҳар қандай қилиб бўлса ҳам ишлаб чиқаришни кўпайтириш керак»** (В. И. Ленин, Асарлар, 33-том, 41-бет) деб таълим берди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати В. И. Ленининг бу назариясига изчил амал қилиб келди ва амал қилмоқда. Моддий манфаатдорлик принципи қишлоқ хўжалигида ҳам кенг қўлланиб келинмоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1968 йил октябрь Пленуми, партия XXIII съезди ва Марказий Комитетнинг ундан кейинги Пленумларининг қишлоқ хўжалиги соҳасида белгилаган тадбирлари қандай бажарилаётганлигини кенг муҳокама қилиб, бу тармоқнинг моддий базасини мустаҳкамлашни, техника тараққиётини янада ривожлантиришни, шу билан бир вақтда, колхоз ва совхозларда моддий рағбатлантиришнинг мавжуд тартибини тағин ҳам такомиллаштиришни илгари сурди.

Жумладан, Пленум пландан ташқари дон харид қилганлик учун амалда қўлланиб келинаётган иқтисодий рағбатлантириш тартибини бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришга нисбатан ҳам жорий қилиш зарурлигини яна бир бор таъкидлаб ўтди. Социалистик қишлоқ хўжалигини ҳозирги замон талабига жавоб берадиган даражада тез суръатлар билан ривожлантириш учун колхоз, совхозлар ва уларнинг ҳар бир аъзосининг шахсий манфаатдорлигини оширишни жамият манфаатдорлигини юксалтириш билан боғлаб олиб бориш, хўжалик ҳисобини дадил қўллаш ҳозирги вақтда айниқса муҳим бўлиб қолди.

Ана шу принципга изчиллик билан амал қилаётган колхоз ва совхозлар, бўлим ва бригадалар, звенолар экинлар ҳосилдорлигини оширишда, маҳсулот етиштиришни кўпайтиришда ва сифатини яхшилашда катта муваффақиятларга эришмоқдалар. Моддий манфаатдорлик принципига асосан хўжаликларда кўп ва сифатли маҳсулот етиштирган кишилар пландан ортиқ етиштирилган бойликларнинг маълум қисмини олиб, меҳнатидан манфаат кўрмоқда.

Масалан, Урта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхозни олайлик. Бу ерда пахтачилик қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғи ҳисобланади. Колхознинг Малик Турсунов бошлиқ звеноси ўтган йили 84 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 25,9 центнер ўрнига 28,5 центнердан пахта топшириб, планини 120 процент бажарди, ҳосилдорликни ошириб, давлатга асосан биринчи сорт пахта сотгани учун 15144 сўм қўшимча пул даромади олди.

Ички резервлар кўпроқ ишга солинганлиги, дала ишларининг сифатини оширишга алоҳида эътибор берилганлиги, техникага суяниб иш қилинганлиги туфайли бу звенода пахта етиштиришга мўлжалдагидан 5000 сўм кам сарфланди. Звено аъзоларига йил давомида асосий ойлик ҳисобидан — планда белгиланган маҳсулотни етиштириш юзасидан баҳоланадиган сумма ҳисобидан 44103 сўм пул берилди. Планни бажарганлиги учун эса звено 1788 сўм, планни ортиғи билан бажаргани учун 6 минг 44 сўм, моддий-пул харажатларини камайтириб, каттагина тежамга эришганлиги учун 5 минг 90 сўм қўшимча мукофот олди. Шундай қилиб звенонинг ўтган йили пахтачиликдан қўшимча олган даромади 16220 сўмни ташкил этди. Бундай илғор звенолар колхозда анчагина бор.

Лекин колхоздаги Нишон Пердашев бошлиқ звенода бунинг акси бўлди. Звено бошлиғи дала ишларини тўғри ташкил эта олмади. Ерни тайёрлаш, чигит экишда ва ғўзани парвариш қилишда палапартишликка йўл қўйди. Сув етарли бўлишига қарамасдан экин 4 марта ўрнига уч бор суғорилди. Ғўза туплари сийраклигича қолаверди. Минерал ўғитдан ўрнида фойдаланилмади. Натижада ўғит кўп сарфланиб, кам маҳсулот олинди. Ҳар бир килограмм соф азот ҳисобига 7,6 килограммдан пахта етиштирилди. Звенонинг иш ҳақи фонди 3500 сўм камайиб кетди. Звенога бириктирилган 26 колхозчининг ҳар бири хўжалик йили давомида ҳар иш куни ҳисобига атиги 3 сўм 30 тийиндан пул олди. Йил паст кўрсаткичлар билан якунланганлиги сабабли звено аъзолари қўшимча иш ҳақи олишдан маҳрум бўлишди.

Звенога тасодифан бошлиқ бўлиб қолган Нишон Пердашевнинг уқувсизлиги, нўноқлиги орқасида звенода пахта тайёрлаш йиллик плани бажарилмай қолди. Колхоз правлениесида ҳам айб бор. Аввало, правление звено бошлиқларини танлашга яхши эътибор бермаган. Шунинг натижасида колхозчилар ўртасида обрўси қолмаган Н. Пердашев, М. Саидов каби кишилар звеноларга бошлиқ бўлиб олишган.

Иккинчидан, колхоз правлениеси моддий-техникани тақсимлашда, звеноларни ўғит билан таъминлашда уларга бириктирилган пахта майдонининг қандайлигини, шароитнинг оғир-енгиллигини, сув билан қанчалик таъминланганлигини, тупроқнинг сув сингдириш қобилиятини ҳисобга олмаган. 80 гектар пахта майдонига эга бўлган Ашур Қўшоқов бошлиқ звенога ўтган йили 21 тонна селитра, 28 тонна суперфосфат, 8 тонна калий берилди. Ўшанча майдонга чигит эккан Мутал Муллажонов бошлиқ звено эса 50 тонна селитра, 57 тонна суперфосфат, 3 тонна калий олди. Ҳолбуки Ашур Қўшоқов бошлиқ звено учун ҳосилдорлик Мутал Муллажонов бошлиқ звенодагига нисбатан анча юқори белгиланган. Бунинг устига Қўшоқов звеносида шароит анча оғир бўлган.

Свердлов номли колхоз правлениеси звенолар ўртасида ишчи кучини тақсимлашда ҳам катта камчиликларга йўл қўйган. Звеноларда экин майдони баравар бўлгани ҳолда бу звеноларга ишчи кучлари ҳар хил тақсимланган. Чунончи, Малик Турсунов бошлиқ звенога 35 колхозчи, Нишон Пердашев бошлиқ звенога 26 киши, Марка Жакаев бошлиқ звенога 24 ишчи кучи бириктирилган. Бу жиддий хато ва камчиликлар колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришга, ҳосилдорликни оширишга, пахта етиштиришни кўпайтиришга салбий таъсир қилган. 1968 йилда колхоз давлатга планидагига нисбатан 166 тонна пахта кам сотган. Бу, хўжаликнинг умумий даромадига ёмон таъсир кўрсатди. Пахтачиликдан олинадиган даромад 165 минг сўм камайиб кетди.

Колхозчиларнинг қишлоқ хўжалик олимлари ва мутахассислари иштирокида бўлиб ўтган иқтисодий конференциясида ўтган хўжалик йилида йўл қўйилган камчиликлар атрофлича муҳокама қилинди, янги режалар белгиланди. 1969 йилда давлатга 3079 тонна пахта сотиш мажбурияти олинди. Умумий ҳосилнинг 75 процентини машиналар бункеридан тўкишга қарор қилинди. Ғўза парвариши ҳам шунга яраша олиб борилаётир. Энди гап — белгиланган тадбирлар асосида иш кўришда, прогрессив усулларни, ишлаб чиқаришга кенг жорий этишда, фан ютуқларига суяниб иш юритишда қолган.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти колхозчиларни ишлаб чиқаришга кенгроқ сафарбар этиш йўли билан бу вазифани муваффақиятли бажаради ва бажаришга қодир.

Ҳ. АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Иқтисод институтининг катта илмий ходими, иқтисод фанлари кандидати.

Сиҳат-саломатлигингиз қандай?

ИНСОН ва ҚУЁШ

Бу воқеа бундан бир неча ўн йиллар аввал содир бўлган эди. Даниялик олим Нильс Финсен дераза олдида медицинага оид бир китобни ўқиб ўтирар эди. Уқишдан кўзи толиб, китобни бир чеккага қўяди-да, қўшни уйнинг томига қарайди. Томда бир мушук офтобда исиниб ётган экан. Устига сал соя тушди дегунча мушук яна офтобга ўтиб ётиб олар эмиш...

Мушукнинг бу қилиғи Финсенни ўйлатиб қўяди. Бу ҳодиса XIX асрнинг охирги чорагида рўй берган эди. У пайтларда олимлар қуёш нурининг шифобахш хусусиятлари ҳақида жуда кам маълумотга эга эдилар. Финсен ўзи кўрган воқеадан кейин қуёш нурларига оид адабиётларни ўрганиб чиқади, қатор тажрибалар ўтказади. Натижада қуёш нурининг тери сили касаллигини даволашдаги аҳамиятини кашф этади ва бу иши учун Нобель мукофотини олишга сазовор бўлади.

Биз ҳикоямизни, яъни қуёш нурининг инсон организмига таъсири масаласини ҳали жуда ёш фан — гелиобиология қўлга киритган ютуқлар билан боғлаб олиб бормоқчимиз. Олимлар ўтказган тадқиқотлар шуни кўрсатадики, танадаги қон бир кун ичида қуёш нурларининг таъсири билан анча мунча ўзгариб турар экан. Қуёш нурининг активлиги ортган сари қондаги кислород атомлари кўпайиб, оқ қон таначалари камайиб кетар экан. Лекин бунда лимфоцитлар сони ошади. Қуёш активлиги ниҳоятда кучайиши билан организмда оқ қон касаллигининг оғир формаси келиб чиқишига шароит туғилади. Худди шундай қондаги ўзгаришлар радиоактив нурлар таъсирида касалланиш натижасида ҳам рўй беради.

Шундай қилиб, қон ва қон ўтадиган организмлар қуёш нурларига ниҳоятда «зийраклик» билан муносабатда бўлар эканлар. Айниқса, француз олимлари М. Фор, Г. Сарду ва Г. Валло очган қонуният диққатни жалб этади. Улар йиққан жуда кўп маълумотлар қуёшнинг марказий меридианига доғ тушган пайтда эски касаллар қўзғалиб қолишини, юрак ва қон-томир дардлари эса ғоятда кўпайиб кетишини исботлайди. Бу фикрнинг ҳаққонийлигини совет олими П. И. Куркин ҳам ўз тажрибаларида синаб кўрди. Унинг таъкидлашича, қуёш активлашган пайтда киши организмига электр ва магнит ҳодисалари қаттиқ таъсир кўрсатар экан.

... Инсон организми билан қуёшнинг ўзаро «муносабати» ҳақида бунчалик батафсил гапиришимиз ҳам бежиз эмас. Чунки ҳозир айни ёз пайти, қуёшли кунлар кўп, шу сабабли юрак ва қон-томир касалликлари авж олиб қолди. Буларнинг кўп ҳоллардаги сабабчиси — қуёш нурларидан маромида фойдалана билмасликда бўляпти. Шифокорларнинг айтганига қулоқ солмаслик, қуёшда билса-билмаса узоқ вақт қораяверишлик кишилар соғлиғига путур етказади.

Тўғри, ҳар бир киши қуёшнинг шифобахш нурларини кўпроқ «қабул қилиб» олиш, тезроқ қорайишни истайди. Баъзи нур «ишқибозлари» врачларнинг айтганига менсимай қарайдилар. Атиги 5-10 минут қуёшда туришнинг фойдаси бўлар эканми! — деб ўйлайдилар. Афсуски, улар ўз саломатликларининг қадрига етмайдилар. Ахир, врачларнинг тавсиялари илмий жиҳатдан асосланган хулосалар-ку!

Масалан, ҳозир Ялта ҳавосида **5 минут офтобда қорайиб ётган киши шунча миқдорда қуёш нурини «эмиб» оладики, бу нур кучи билан 4 стакан сувни қайнатиш ёки 50 ваттлик лампочкани 3,5 соат давомида ёндириб туриш мумкин. Ҳар куни 2 соат давомида қорайган киши «эмиб» олган қуёш нурининг кучи билан эса 2250 стакан сувни қайнатиш ёки 50 ваттлик лампочкани бутун йил давомида кунига 5,5 соатдан ёндириб туриш мумкин. Мана шу рақамларга диққат билан разм солинса, қуёш нури билан ўйнашиш хавфли эканлигига ҳар қандай киши ҳам ишонч ҳосил қилади!**

Айниқса, тананинг қаттиқ куйиб кетишидан сақланиш зарур. Тадқиқотлар шуни кўрсатадики, қуёш нурида ётган кишининг организм ҳарорати 15-18 минут давомида 4-8 даража юқори кўтарилади. Тери усти ва тўқималарининг иссиқлик даражаси эса аста-секин кўтарилиб, ҳатто 40 даражагача ҳам етиши мумкин. Шу сабабли бутун организмнинг қаттиқ жароҳатланиш хавфи ҳам туғилади.

Ялангбош юрганда ёки бошни қуёшнинг тикка нурларидан яхши эҳтиёт қилинмаганда кишини офтоб уриши мумкин. Офтоб ургандан сўнгги дастлабки пайтда бош айланади, мия қаттиқ оғрийди, орасида кўнгил айниб туради, томир уриши секинлашади. Ана шундай пайтда офтоб теккан кишини дарров соясга олиш, бошини кўтариброқ ётқизиб қўйиш керак. Шунда ҳам у ўзининг нормал ҳолига келмаса, албатта врачга учрашиш зарур.

Қуёшнинг кишига салбий таъсиридан қандай қутулиш мумкин? Бу жуда ўнғай. Бунинг учун врачларнинг тавсиясига тўла риоя қилишнинг ўзи кифоя! Офтобда қорайиб ётган жойнинг ҳавоси тоза бўлиши керак. Қуёш «ваннаси»ни ётган ҳолда олиш фойдалидир. Бошни эса бир оз кўтариброқ ва зонт ёки айвони кенг шляпа билан беркитиб олиш керак. **Биринчи куни қуёшда 10-15 минут ётиш тавсия этилади. Кейинчалик ҳар куни 5-10 минутдан вақтни орттириб бориш лозим. Танада умумий қорайиш пайдо бўлгандан кейин қуёш нурлари остида 30 минутгача туриш мумкин. Қуёш «ваннаси»ни ҳар куни ёки кун оралаб олса ҳам бўлади. Шуни эсдан чиқармаслик керакки, қуёшда қорайишни яхшиси эрталаб — соат 11 ларгача, ёки кечга томон — соат 5 дан кейин ўтказган маъқул.**

Баъзи кишилар танаси бир сидра қорайгандан сўнг қуёш нурлари остида 4-6 соатлаб юраверидилар. Бу ҳол, профессор И. М. Саркисов-Серазинининг фикрича, худбинликдан иборатдир. Ҳатто энг соғлом киши ҳам бундай ҳолда турли нерв ёки юрак қон-томир касалликларига йўлиқиб қолиши мумкин. Қуёшнинг тикка нурлари остида энг кўпи билан бир-икки соатгина туриш мумкин.

Қуёшда қорайиб бўлингандан сўнг душга тушиш ёки чўмилиш тавсия этилади. Лекин бундан аввал, албатта, сояда туриб танани совутиш керак. Чўмилиб бўлгандан сўнг баданни тозалаб артиш ва 20-30 минут давомида сояда дам олиш зарур. Бу дам олишни шамолсиз жойда ёки хона ичида ўтказган маъқул.

Қуёш нурларидан тўғри фойдаланган соғлом киши ўзини яна ҳам бардам ҳис қилади, яхши ухлайди, иштаҳаси очилади ва куч-қуввати доимо жўш уриб туради.

Демак, қуёш нурларидан маромида фойдаланиш, яъни қуёшнинг инсонга «дўст» ёки «душман» бўлиб чиқиши кишиларнинг ўзига боғлиқ экан.

В. НИКОЛАЕВ,
врач.

СПОРТИМИЗ ЮЛДУЗЛАРИ

ХОРАЗМ ПАҲЛАВОНИ

Хоразмлик Рустам Йўлдошевни, кураш мусобақаси шинавандалари ҳурмат билан тилга олишади. Ҳамшаҳарлари — Рустам полвоннинг илк бор беллашувлардаги ғалабасига — қувончига шерик бўлганлар ва уни самимий олқишлаганлар ҳам шулар.

Умидли полвон дастлаб район спортчи ёшларининг кураш мусобақасига таклиф қилинди. Ўшанда у, ўз тенгдошларидан бештасини курагини ҳеч қийналмай ерга тегизиб, муваффақиятли биринчи ўринни эгаллади. Бу ғалаба унинг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшгандек бўлди. Урганчда ўтказилган область полвонлари мусобақасида биринчи учрашувда ютуқни қўлга киритади. Бироқ иккинчи рақиб қазоқистонлик Б. Жуманиёзовнинг белини букиш унинг учун осон бўлмади. Биринчи мағлубият. Аммо Рустам, йиқилган курашга тўймас қабилида иш тутмади. Балки яхши, етук курашчи полвон бўлиш учун тинмай машқ қилиш ва тажрибали устозларга эргашишга аҳд қилади.

Бўлажак курашчи ўрта мактабни тугатгач ҳеч иккиланмасдан Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институтига йўл олади. Спорт масканида кураш сир-асрорларини илидан игнасигача билиб олишга киришган Рустамдаги ўзига яраша истеъдод ва қобилиятни кўрган, СССР чемпиони Владимир Гуляев унга курашнинг самбо тури билан шуғулланишни таклиф қилади.

1961 йилга келиб, пухта билимга эга бўлган Рустам, маҳоратли полвонлар қаторидан ўрин олади. Айниқса 1962 йил унинг учун зафарли бўлди. «Динамо» спорт жамияти мусобақасида ғолиб чиқиб, Марказий Совет биринчилигида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди. Финалда СССР чемпиони москвалик Василий Карелин ҳамда ригалик Елег Штурманлар курагини ерга текизиб, Марказий Совет чемпиони унвонини олди ва спорт мастери нормасини бажарди.

СССР Ички ишлар министрлигининг сара самбочилари биринчилигининг финалида Рустам Йўлдошев билан Белоруссия чемпиони Владимир Мицкеевичлар учрашдилар. Ўзбекистон самбочиси шарафига республика гимни янгради. Худди мана шу ерда Рустамни яна бир ғалаба билан самимий табрикладилар.

Қаторасига 5 марта СССР спорт мастери нормасини бажаргани учун унга хизмат кўрсатган спорт мастери унвони берилди.

Мана, олти йилдирки, моҳир спортчи ўз устида ишлаш билан бирга муносиб ўринбосарлар тайёрлаш иши билан шуғулланиб келаётир. «Динамо» спорт жамиятининг Хоразм область Совети тренери ҳозиргача 300 га яқин разрядли спортчи, жамоатчи инструктор тарбиялади.

Т. ЎРИНБОЕВ.

ОДДИЙ УМР ВАРАҚАСИ

Менинг назаримда мухбир шамчироққа ўхшайди. Қаерда чироқ ёнса, ўша ерда парвона. Бир учида тонг отиб, бир учида кун ботадиган мамлакатимизда ёнаётган чироқлар юлдузлардек беҳисоб. Қайси чироққа парвона бўлишингни билмайсан, киши! Бу чироқларни ёқаётган, албатта, коммунизм қурилишининг олдинги сафида бораётган оддий, камтарин, меҳнаткаш азамат кишиларимиздир. Куни кеча Фарғонага йўл тушиб, ана шундай кишилардан бири билан учрашиб қолдик.

У туғилганда бирор табаррукроқ ном қўйиш учун отаона, қариндош-уруғ бир ҳафтагача китоб кўришди. Бир исм ёқса, иккинчиси ёқмайди. Аслида-ку, ҳар бир исм бир-биридан чиройли. Ҳар бир исм заминида не-не зотларнинг тарихи, сиймоси, қисмати яширинган. Унинг отасига китобдаги улуғ исмлар ёқмади.

Кечаси осмон тағи куйган қозонга ўхшаб, юлдузлар милтиллаганда, даладан қайтди-ю, тошга текканда ҳам бети қайтмайдиган кетмонини ҳовлининг ўртасидан оқиб ўтадиган ариқда ювди. Каллаклангaн толга осиғлиқ чамбаракдаги косани олди. Кечки овқатга ўтирди.

— Бир галча ўзингизга-ўзингиз хизмат қиласиз-да, — деди чорпояда ўтирган хотини.

Бу сўзни тасдиқлагандай, йўргакланган чақалоқ йиғлади. Ота дик этиб ўрнидан турди. Кўзларига термулиб:

— Инсон йиғлаб туғилади. Лекин у шундай яшаши лозимки, энг сўнгги дамларда ўзи кулиб, одамлар йиғлаб қолиши керак. У бу сўзларни нимага айтди, ўзи ҳам англайолмади. Бирор китобда ўқиган сўзлари ёдига тушди шекилли. Ҳар ҳолда бу ҳаёт ҳақидаги оддий бир инсоннинг фалсафий тушунчаси эди.

— Айтгандай, эртага бешикка соламиз. Исми нима бўлади? Отанинг хаёлини қочирди онаси.

— Сув сойга оқади, дейишади. Деҳқоннинг боласи деҳқон бўлади. Оти Деҳқонбой, деди ота қатъий, камбағалчасига бошини қашлаб. Лекин, у бизга ўхшаб, чориғини судраган деҳқон бўлмайди. Деҳқон бўлганда ҳам таноб-таноб ери бор, от-уловли, тегирмонли деҳқон бўлади. Ҳозир замон шунақа.

Кейин у юлдузларга тикилиб ўғлининг қисматини ўйлагандай алламаҳалгача ухлай олмади.

Аҳмад ака ўғли Деҳқонбойнинг ёнига кириб, саратоннинг сара офтобида ҳам, қаҳратоннинг қаҳрида ҳам пешанасини пешанабоғ билан танғиб, гурсуллатиб кетмон урадиган кунларини орзу қиларди.

Афсуски, ҳали Деҳқонбой

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

◆ ◆

кетмон у ёқда турсин, тешани рўй-рост ушлаб ўтин ёролмайдиган кезлардаёқ кўзини юмди у.

1930 йил эди. Ушанда Деҳқонбой ҳали еттига кирмаган эди.

Она билан боланинг жонига энди тузилаётган колхоз оро кирди. Она ишларди. Ҳар ҳолда қора қозон қайнаб турарди.

Она уни меҳр билан боқиб, мактабга кузатиб қўйганини Деҳқонбой ака ҳали-ҳали кўз олдидан кетказа олмайди. Елкасида жилд. Бир бурда нон, мева-чева солинган. Юпқа дафтар. Кундузда чироқ ёқиб топилган уриниб қолган китоб.

Деҳқонбой ака еттинчи синфни тугатгандан кейин, отаси орзу қилгандек, кетмон урадиган бўлиб қолганда, онасининг ёнига кирди. Олтиарик районининг Файзиобод қишлоғидаги колхозлардан бирида аввал кетмончилик қилди, кейин бош табелчи бўлиб ишлади.

Онанинг меҳнат кунига боланики қўшилиб, омборга сичқон келадиган бўлиб қолди.

— Ўқийсан, деб туриб олди онаси.

Онанинг сўзи туртки бўлдими, юрагида илмга ташналик бормиди, Деҳқонбой Марғилон педагогика техникумига сиртдан ўқишга кирди.

Ўқишни тугатди-ю, 1942 йилда болаларга дарс бериш учун қўлига қалам олиш ўрнига, ана шу болаларнинг тинч ухлаши учун шинель кийиб, қўлига қурол олди.

Урушнинг ҳам қизигандан-қизиган ерларида бўлди. Воронеж ва Сталинград фронтларида қон кечди. Жон олиб, жон берди. Жуда қаттиқ отишмадан сўнг, ҳушига келди. Кўзини очди-ю, оппоқ булутларни кўраёттанга ўхшади. Танадаги жароҳат унга жанг давом этаётганини эслатаётганга ўхшарди. Йўқ бу оппоқ булутлар эмас, оқ халатли кишилар эди. Ана шу оқ халатли кишилар уни бир ўлимдан олиб қолишди.

Қанча илтимос қилишмасин, полкда олиб қолишмади. 1943 йилда армиядан қайтаришди.

— Урушга боришда эмас, урушдан қайтишда мақтан, деган рус мақоли бор, деди рус командири уни кузатиб қўяркан.— яхши жанг қилдинг, мақтансанг арзийди.

Жангдан қайтган Деҳқонбой оғир ярадорлигидан қўлига кетмон ололмасди. 1943—1946 йилларда Файзиободдаги 16-мактабда муаллимлик қилди.

Аммо кўнглининг аллақаери далаларни қўмсади. Бу қўмсаш уни Қўқондаги бир йиллик колхоз бухгалтерлари тайёрлайдиган сиртқи ўқишга йўллайди.

1946 йилда ана шу ўқишни тугатиб, район партия комитетининг йўлланмаси билан Олтиариқ районидаги «Янги турмуш» колхозига бош бухгалтер қилиб юборилди.

Ҳар ҳолда колхозни, урушдан сўнгги хўжаликни тиклашга ўз улушини қўшди. Бош бухгалтер сифатида ҳатто бир сўм қаердан келиб, қаерга кетаётганини кузатиб юрди.

Бу ҳалоллик уни 1949 йили Фарғона район қишлоқ хўжалик бошқармасига инструктор-бухгалтер қилиб кўтарди. Тадбиркор ҳисоб-китобчини тез орада Ленин номли колхозга бош бухгалтер қилиб юборишди. Нима ҳам дерди. Райкомнинг қарори шу. Колхозларни ишбилармон кадрлар билан мустаҳкамлаш керак.

1959 йилда халқ хўжалиги институтининг молия иқтисод факультетига сиртдан ўқишга кирди. 1964 йили тугатди. Деҳқонбой Аҳмедов шу кеча-кундузда Фарғона область статистика бошқармасининг колхозлар бўйича бухгалтерия-ҳисоблаш бўлимининг бошлиғи бўлиб ишламоқда.

Мана етти йилдирки, у ўз ишининг етук мутахассисига айланди. Ҳамкасблари ундан хурсанд. Яқинда у республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

Деҳқонбой ака бували-жували. Унинг 8 фарзанди бор.

«Болаларнинг гуноҳи ёки хизмати, ота-оналарнинг бошига ва виждонига тушган юкдир», деган эди Дзержинский.

У болаларидан хурсанд. Чунки ҳар куни, у ўқитувчилардан, қўни-қўшнилардан ўз болалари ҳақида илиқ гаплар эшитиб туради. Болаларини кўрганда, умрининг зое кетмаганига инонади.

Оддий коммунист, хизматчи Деҳқонбой Аҳмедовнинг умр варақаси ана шундай. Ҳали бу варақанинг тўлдирилмаган ажойиб саҳифалари бор. Биз бу саҳифаларнинг тўлишида Деҳқонбой акага дил-дилдан эзгу-ниятлар тилаймиз.

А. ЭШОНОВ.

ҚАРШИ районидаги Карл Маркс номли колхознинг Бўри Тоштемиров бошлиқ маккажўхоричилик бригадаси аъзолари бу йил ҳар гектар ердан 800 центнердан силосбоп кўкпоя олишга аҳд қилишган. Улар экинни яхши парвариш қилиб, мажбуриятга яраша ҳосил етиштиришди. Суратда: (чапдан) колхоз раиси Яхши Омонов, колхоз механиги Дони Хидиров ва бригадир Бўри Тоштемиров маккажўхоризорда.

А. Мишин фотоси.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ҚИЛМИШИГА ЯРАША

Бир группа йўловчилар «Совет Ўзбекистони» газета редакциясига йўллаган хатда пойтахтдаги енгил такси машиналар ва автобусларнинг айрим шофёрлари граждандардан тарифдан ортиқча пул олаётгани кўрсатилган эди. Редакция хатни текшириш учун Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигига юборди. Олинган жавобда бундай дейилади:

— Текширишда меҳнаткашларнинг хатида келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Якуни шаҳар автомобиль хўжаликлари коллективлари орасида муҳокама қилиниб «03-67 ТНГ» номерли енгил такси машинасининг шофёри Абдуллаев вазифасидан четлатилди. Эксплуатация қоидасини бузгани учун «32-03 ТНГ» номерли автобуснинг шофёри Подтиховга выговор эълон қилинди ва унга жарима солинди. Шофёрлар орасида оммавий-тарбиявий ишларни яхшилаш тадбирлари белгиланди.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

Турли мамлакатларда

ҲЕЧ ҚАЧОН УНУТМАЙМИЗ!

БАЙРУТ, 6 август. (ТАСС). Совет Иттифоқи билан Ливан республикаси ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилганига 25 йил тўлиши муносабати билан Ливан Бош министри Рашид Караме ТАССнинг Байрутдаги мухбири билан суҳбатлашди.

Бош министр ўтган чорак аср мобайнида Совет — Ливан муносабатлари якунига баҳо бериб бундай деди: «Ўтган 25 йил мобайнида иккала дўст мамлакат — Ливан билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар турли соҳада, айниқса маданият ва экономика соҳасида муваффақиятли ривожланганлигини қувонч билан таъкидлаб ўтмоқчиман. Бу муносабатларнинг самарали натижаларини ҳозир равшан кўриш мумкин. Ливан халқи бунинг аҳамиятини юксак қадрлайди. Шунинг учун ҳам биз ҳар иккала мамлакат халқларининг бахт-саодати учун хизмат қилувчи Совет—Ливан ҳамкорлигини янада ривожлантиришга доимо интиламиз. Биз бу дўстликни чинакам қадрлаймиз. Араблар ўзининг миллий ҳуқуқини таъминлаш учун империализмга ва сионизмга қарши олиб бораётган адолатли кураши масаласида Совет Иттифоқининг тутган позициясини ва берган мададини ҳеч қачон унутмайди.

АГРЕССОРЛАРГА ЗАРБА

Озодлик матбуот агентлиги Жанубий Вьетнамдан хабар беради: Виньлонг вилоятида Жанубий Вьетнам халқ Озодлик қуролли кучлари бўлинмаларининг 22 июлда ўтказган жанговар ҳаракатлари натижасида Локнинь шаҳрининг шарқи-шимолида Америка солдатлари ва офицерларидан саксондан ортиқ киши жанг майдонларида ҳалок қилинди ёки ярадор бўлди. Бундан ташқари Жанубий Вьетнам ватанпарварлари 12 танк ва бронемашинани йўқ қилдилар.

Куангнам вилоятида ҳаракат қилаётган халқ озодлик қуролли кучлари отрядлари 30 ва 31 июлда Сайгон қўшинлари бўлинмаларига қарши жангларда душманнинг 140 дан ортиқ ҳарбий хизматчиларини ўлдирдилар ёки ярадор қилдилар. (ТАСС).

АҚШДА ИШ ТАШЛАШЛАР

НЬЮ-ЙОРК. 6 август. (ТАСС). АҚШнинг турли районларидан келаётган хабарларда мамлакатда Америка меҳнаткашларининг монополия ҳужумларига қарши, ўз ҳаётий ҳуқуқлари ва манфаатлари учун олиб бораётган синфий жанглари босилмаётганлиги кўрсатилган. Шу йилнинг 6 ойи мобайнида ишчилар ва хизматчилардан бир миллион юз минг киши забастовка ҳаракатида қатнашди.

«Пьедмонт Эйрлайнс» авиакомпаниясининг ички ҳаво йўлларида қатнайдиган реактив лайнерлар икки ҳафтадан буён учмай турибди. Бу компания мамлакатнинг ўн битта штатидаги 77 та шаҳарга хизмат кўрсатар эди. Учувчилар ва авиамеханиклар компаниянинг самолётларнинг экипажлари составини қисқартириш тўғрисидаги қарорига норозилик белгиси сифатида забастовка эълон қилдилар.

Питтсбургга яқин жойдаги йирик саноат районида бир қанча забастовкалар авж олиб кетди. Иш ташлаган металлурглар ва машинасозлар ишдан ноҳақ бўшатилган ўртоқларининг ишга қайтиб олинишини ва меҳнат шароитлари яхшиланишини талаб қилмоқдалар. Нью-Йорк тўқимачилари, Канзас ва Колорадо штатларидаги «Бич Эйркрафт корпорейшн» авиакомпанияси заводларининг металлчилари, Мусор Сент-Луис, Шарлотта (Шимолий Королина) ва Чаттануги (Тэннесси)нинг фаррошлари ҳамда Америка меҳнаткашларининг бошқа отрядлари ҳам исён кўтармоқдалар.

АРАБ ПАРТИЗАНЛАРИНИНГ ҲАРАКАТЛАРИ

БАЙРУТ, 6 август, (ТАСС). «Фатҳ» партизан отрядлари босиб олинган араб территориясида Исроил қўшинларига қарши актив жанговар ҳаракат қилмоқдалар. 3 августда партизан отрядларидан бири Иордан дарёси водийсидаги Аш-Шуэйр ва Жафталик манзилгоҳлари районидаги кўприкни портлатдилар.

«Фатҳ» партизан отрядларидан яна бири 4 августда Иордан водийсида Исроилнинг Махлутата ҳарбий лагерига тўсатдан ҳужум қилдилар. Шу операция натижасида Исроил қўшинларининг истиқомат жойлари ёндирилди. Исроил ҳарбийлари талафот кўрдилар.

Қувайт пойтахтининг ҳар бир район'ига икки-учтадан болалар боғчаси тўғри келади. Бу—бундан етти йил бурун мустақилликка эришган Қувайтнинг энг йирик ютуқларидан биридир. Боғчада болалар ўқиш ва чизишнинг дастлабки синовидан ўтадилар, мактабга тайёрланадилар. Суратда: Кейфандаги болалар боғчасининг тарбияланувчилари.

Р. Мосеев фотоси. (ТАСС).

Афғонистон. Қобулдаги очиқ майдонда ишлашаётган сартарошларни кўплаб учратиш мумкин. Улар ўз мижозларини кўчада ҳам қабул қилаверадилар.

А. Стужин фотоси. (ТАСС).

ИНТЕРНАЦИОНАЛ БУРЧ

Ш. САДОВСКИЙНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ПРАГА, 5 август. (ТАСС). Братиславадаги қўшма кенгашда қардош олти коммунистик партия вакиллари баёнот имзолаган кунга бир йил тўлганлигига бағишланиб, кеча Братиславада тантанали мажлис ўтказилди.

Мажлисда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Словакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Садовский, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети президиумининг аъзоси, Словакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг раиси П. Цолотка, Словакия Коммунистик партияси Марказий Комитети президиумининг аъзолари ва Марказий Комитет секретарлари Б. Граца, Ю. Турчек, П. Зрак ва бошқалар ҳозир бўлишди.

Словакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Садовский доклад қилди.

Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Польша, СССР ва Чехословакия Социалистик Республикаси коммунистик ва ишчи партияларининг олий вакиллари тўпланиб, кенгашнинг охирида Братислава баёноти деган ном билан танилган ҳужжатни имзолаганларидан бера орадан бир йил ўтди, деди ўзининг докладида Ш. Садовский.

Бу кенгаш ва унда маъқулланган баёнот халқаро коммунистик ҳаракатнинг ҳозирги босқичида тарихий аҳамиятга эга. Воқеаларнинг ўтган 12 ой ичидаги ривожланиши бу баҳонинг тўғрилигини исботлайди.

Умумий халқаро аҳвол жуда кескинлашиб кетганлиги сабабли Братиславадаги учрашув ўтказилган эди.

Империалистик буржуазиянинг жаҳон социалистик ҳамдўстлиги мамлакатларига қарши қилаётган сиёсий-иқтисодий ва идеологик диверсия методлари жуда хилма-хиллашиб, ғоят усталик билан олиб борилмоқда эди, бу методлар айниқса хатарли формаларга кирмоқда эди. Хитой Коммунистик партиясининг Мао Цзэ-дун бошчилигидаги раҳбарлари қўпол ва агрессив антисоветизм йўлига кириб кетди, жаҳон социализмининг тинчлик ва тараққиёт манфаатларини кўзлаб қилаётган ҳамма ишларига ғов солаверди.

Мана шундай ялпи халқаро вазиятда Варшава Шартномасининг қатнашчиси бўлган мамлакатларнинг бешта қардош партиялари Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг 1968 йил январь пленумидан кейин Чехословакияда бўлаётган воқеаларга ҳам баҳо беришди. Антисоциалистик кучлар жамоат ҳаётида активлашаётганликлари ва уларнинг Чехословакия Коммунистик партияси сиёсатининг принципларига тазйиқи кучайиб бораётганлиги мазкур қардош партияларни ва иттифоқчи социалистик давлатларни ташвишга солиб қўйди. Биздаги воқеаларнинг мана шундай бориши эса ўтган йилги Братислава кенгашининг чақирилишига бевосита сабаб бўлди.

Яқинда ўртоқ Г. Гусак Варшавада сўзлаган нутқида айтиб ўтганидек бугун биз ҳам шуни қайд қилишимиз мумкинки, деди Ш. Садовский, ўнг ва антисоциалистик кучларнинг тазйиқи сабабли шунингдек ўз орасидаги зиддиятлар натижасида бизнинг раҳбарлигимиз қардош партиялар билан ўтказилган кўпгина учрашувлар ва кенгашларнинг натижаларига етарли даражада масъулият билан қарамади, айрим ҳолларда эса партиямиз ва халқимизнинг ҳам, умуман бутун социалистик лагернинг ҳам синфий ва халқаро манфаатларига мос келмайдиган позицияга ўтиб олди. Бизнинг фикримизча бу танқидий мулоҳаза беш коммунистик партия ва ишчи партиялар вакилларининг Варшавадаги қўшма учрашувида бизнинг партиямиз вакиллари қатнашмаганлигига ҳам, шунингдек бизнинг раҳбарлигимизнинг шу учрашувга бўлган умумий муносабатига ҳам тааллуқлидир.

Бугун биз Братислава баёнотига йил тўлган кунни нишонлар эканмиз, шу нарсани эътиборга олмаслигимиз мумкин эмаски, январдан кейинги сиёсат ниқоби остида ва шу сиёсатнинг сохта тарғиботчилари туфайли ижтимоий танглик муттасил чуқурлашиб бориши билан бирга айниқса машъум «2.000 сўз» сабабли ва антисовет кучларнинг бошқа ҳаракатлари сабабли биз билан иттифоқчи социалистик мамлакатлар ўртасидаги кескинлик ҳам кучайиб кетди. Шу мамлакатларнинг раҳбарлиги биздаги аҳволнинг боришини кўриб тобора кўпроқ ҳавотирлана берди ва январдан кейинги ривожланиш деб айтилаётган нарсаларнинг ҳаммаси ҳақиқатан ҳам марксизм-ленинизм ғояларига жавоб бера олармикан ва антисоциалистик кучларнинг тобора кучайиб бораётган хуружларига мана шундай бепарво қараб тураверишмумкинмикан, деган саволни ўзларига бера бошладилар.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг 1968 йил май ойидаги пленумидан кейин воқеалар айниқса тез суръатлар билан ривожлана бошлади.

Шу пленум ички проблемаларимизни ҳал қилишда ва иттифоқчи социалистик мамлакатлар билан муносабатларда социалистик ривожланишни изчиллик билан таъминлаш йўлини тутганлиги партиянинг январдан кейинги сиёсат тўғрисидаги тасаввурларига ҳеч қандай алоқаси бўлмаган кучлар ўтказиб келаётган тазйиқ кампаниясини кейинги ўринга суриб қўйди.

Оммавий ахборот воситаларининг кўпчилиги иттифоқчи социалистик мамлакатлар билан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидаги ва Варшава кенгашидаги сиёсий иқтисодий, ҳарбий ва маданий ҳамкорлигимизни бўғишга қаратилган кампанияни кучайтириб юборди. Иккинчи томондан, Ғарбнинг сиёсатини, экономикасини ва маданиятини танқидий кўз билан қарамасдан мақтай бериш учун ҳақиқатда кенг йўл очилди. Мана шу очилган йўлдан ташқи душманлик пропагандаси «Эркин Европа» ва «Америка овози» радио станциялари сингари органлар тўла равишда фойдаланди.

Ички антисоциалистик кучлар билан чет эл пропагандаси биргаликда ишлади, улар айтаётган гапларнинг мазмунигина эмас, шу билан бирга ифодалаш усуллари ҳам кўпинча бир хилда бўлиб қолди.

Мана шундай жиддий халқаро вазиятда кенгаш маъқуллаган баёнотда ҳар бир халқнинг қаҳрамонона куч ва ғайрат сарфлаганлиги, фидокорона меҳнати туфайли қўлга киритилган муваффақиятларни қўллаб-қувватлаш, мустаҳкамлаш ва ҳимоя қилиш барча социалистик мамлакатларнинг интернационал бурчи эканлиги таъкидланди, баёнотда бу фикр кенгашда қатнашганларнинг ҳаммаси биргаликда тузган фикр эканлиги, улар ўз мамлакатларида социализм муваффақиятларини ривожлантириш ва ҳимоя қилишга, социализм қурилишида янги ютуқларга эришишга маҳкам бел боғлаганликларини айтдилар.

Антисоциалистик ва антисовет кучларнинг авантюристик активлиги бизнинг ижтимоий ҳаётимизга киритган нарсаларга қатъиян зид бўлган жуда кўп муҳим фикрлар баёнотда айтиб ўтилди. Бу антисовет ва антисоциалистик кучлар советларга қарши хуружларни, Коммунистик партияга қарши хуружларни кучайтира бердилар. Партиянинг ўша вақтдаги раҳбарлиги мана шу авантюристик оқимга қарши қатъий ва самарали чоралар кўрмасдан жиддий хатога йўл қўйганлиги энди орадан бир йил ўтгач айниқса яққол ва аён бўлиб қолди.

Ҳозирги вақтда Чехословакия Коммунистик партияси олдида муҳим вазифа, яъни 1968 йилнинг январига қадар ва ундан кейин ўзл қилган ишларни комплекс анализ қилиб чиқиш вазифаси турибди.

Партиямиз 1968 йилнинг январига қадар бўлган ривожланишдаги жиддий камчиликларни, бу камчиликлар партиянинг ижтимоий обрўйини бўшаштириб юборганлигини тушунди. Биз бу камчиликларни йўқотишга интилмоқдамиз, ҳозирги социалистик жамият талабига жавоб берадиган тарзда ривожланишни таъминлашга интилмоқдамиз. Конструктив танқидий мулоҳазаларни сиёсатимизга берилаётган актив ёрдам деб қабул қилмоқдамиз. Партиянинг ўтмишдаги хатоларини йўқотиш учун ривожлантираётган ўз-ўзини танқидни суиистеъмол қилмоқчи бўлган, партиянинг раҳбарлик ролини бўшаштирмоқчи бўлган, коммунистик партияни назарияда ёки практикада тугатишга интилаётган антисоциалистик ва ўнг оппортунистик кучларга қарши партиямиз кескин сиёсий кураш олиб бормоқда, ҳокимият позициясида туриб кураш олиб бормоқда.

Чехословакия социалистик республикасининг СССР билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан иттифоқи синфларга бўлинган ҳозирги дунёда халқларимиз эркинлигининг, давлатимиз ҳаёти ва суверенитетининг асосий негизидир.

Партиямиз ва Чехословакия жамиятидаги ўнг ва антисоциалистик кучларнинг фаолияти ҳали тўхтагани йўқ, деб эслатиб ўтди сўнгра Ш. Садовский. Бу кучлар иғвогарликлар қилишни тўхтатмаётирлар. Ҳар хил варақалар ва шиорларни тарқатмоқдалар. Биз шуни жуда қатъий қилиб айтамизки, бу кучлар партиямизни ва халқимизни йўлдан оздира олмайдилар. Мамлакатимизда анархияга ва ҳокимиятсизликка чек қўйилди. Социалистик ҳамдўстликка нифоқ солишга ва гражданларнинг ўз давлатига бўлган ишончига путур етказишга қаратилган уринишларга партиямиз индамай ва ҳеч бир чора кўрмай қараб туролмайди ва қараб турмайди. Шу йилги апрель пленумидан бошлаб партиямиз раҳбарлиги халқимизнинг катта кўпчилиги манфаатларини рўй-рост амалга ошириш чорасини ўтказишга киришди. Давлатимизнинг бўшашиб қолган халқаро мавқеи анча мустаҳкамланди, коммунистик ва ишчи партияларнинг қардош оиласида партиямиз яна ўзининг муносиб ўрнини олди.

Партиямиз ҳозирги раҳбарлигининг негизларидан бири бўлган пролетар интернационализми принциплари тўғрисида гапирар эканмиз, айни вақтда биз шуни уқтириб ўтмоқчимизки, партиямизнинг бутун шонли тарихи давомида бу принциплар партиямиз сиёсати ва фаолиятининг ҳамиша асоси бўлиб келди. Масалан, словак миллий қўзғолонини эслаб кўрайлик. Биз бу қўзғолоннинг 25 йиллигини мумкин қадар муносиб нишонлашга ҳозирланмоқдамиз. Словак халқининг ҳозирги замон тарихидаги энг катта сиёсий қуролли чиқиши бўлган бу қўзғолон халқимизнинг миллий ва социал проблемаларини ҳал қилишни ялпи жаҳон тараққиётининг вазифалари билан бирлаштирди. Қўзғолонни тайёрлаш вақтида ва қўзғолон вақтида, у ҳарбий куч билан вақтинча бостирилганидан кейин ва қаҳрамон Совет Армияси ватанимизни озод қилиш жараёнида Совет Иттифоқи билан Чехословакия халқларининг қардошлик ва дўстлик алоқалари тобланди. Биз тантанали равишда шуни айтамизки, халқларимизнинг ҳаётига кимлар қасд қилганлигини, ўша таҳликали кунларда кимлар жонини фидо қилиб биз билан ёнма-ён турганлигини унута олмаймиз ва асло унутмаймиз. Ўшанда Совет Иттифоқи халқлари, армияси ва партияси жонимизга оро берганлигини асло унутмаймиз, Иккинчи Жаҳон урушининг охирида чехословак ватанимиз халқларининг янги озодлиги шуларнинг қонида туғилди.

Коммунизмнинг буюк идеаллари учун иккинчи жаҳон урушида ва словак миллий қўзғолонида минг-минглаб кишилар жонини фидо қилди. Мана шу идеалларни рўёбга чиқармоқ учун Чехословакия коммунистлари ҳамма чораларни кўрадилар.

Сўнгра Ш. Садовский уқтириб айтдики, яқинда Москвада бўлиб ўтган халқаро кенгаш қардош коммунистик партияларни, барча антиимпериалистик кучларни жаҳон империализмига қарши, тинчлик ва халқлар озодлиги учун, инсониятнинг прогрессив ривожланиши учун курашнинг бирлик фронтида жипслаштириш йўлидаги муҳим бурилиш бўлиб қолди.

Ш. Садовский ишонч билдириб айтдики, Чехословакия Коммунистик партияси ўзининг барча синфий ва сиёсий дўстлари билан, қардош коммунистик партиялар билан, айниқса Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан дўстлик алоқаларини батамом тиклаб олади.

Мен қатъий ишонч билдириб шуни айтмоқчиманки, деди пировардида нотиқ, бизнинг коммунистик партиямиз социалистик ватанимиз халқларининг бахтли ва осойишта ҳаёт кечиришини таъминлашни ўзининг олий вазифаси деб билади, буни ўзининг ҳалол ва принципиал марксча-ленинча сиёсати билан мамлакатимиз халқларига исботлайди.

ҲАР ТЎҒРИДА

ОКЕАНДАГИ «ДАРЁ»

Тинч океанининг Филиппин оролларига яқин жойида кучли оқим борлиги аниқланди. Океандаги бу «дарё»га ҳали ном берилгани йўқ. Бирорта экспедиция «дарё»нинг бошидан охиригача сузиб ҳам ўтган эмас. Лекин шунга қарамай, 8 мамлакатнинг 17 илмий экспедицияси бу оқимнинг борлигини тасдиқлади. «Дарё» оқимининг кенглиги 100 милга тенг, шарққа қараб ҳаракатланади.

ЕР ОСТИДА... ШАҲАР

Қадимий афсоналарда Эфиопия остида ғор-шаҳар бор, дейилган. Лекин шу пайтгача бу шаҳарни ҳеч ким ачиқлай олмаган эди. Чунки, Эфиопия аҳолиси у жойни муқаддас ҳисоблаб, иложи борича, сайёҳлардан яшириб келишган. Француз сайёҳи Ж. Гестрен ер ости шаҳрини топди.

Маҳаллий аҳолининг айтишича, ер ости шаҳрида мингга яқин мачит, уй-жой, хазиналар бор. Тахминий ҳисоб-китоблар, бу шаҳарнинг X—XVI асрларда қурилганини кўрсатмоқда.

ЧУҚУРЛИКДА... ИССИҚЛИК

Дунёдаги ҳамма денгизларнинг тубида сув совуқ бўлади. Лекин Қизил денгиз бунинг тескарисидир. Америка океанографлари бу денгизнинг 1880 метр чуқурлик жойларида иссиқ сув чиқадиган манбалар борлигини аниқладилар. Бу булоқларнинг суви 60 даражадан ҳам иссиғроқдир.

ЗАРЯДСИЗ НЕЙЛОН

Японияда электр зарядини ўзида тўпламайдиган нейлон ишлаб чиқарила бошланди. Янги мато олдинги нейлонларга қараганда анча хавфсиздир.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Концерт, 9.30 — Фортепьяно пьесалари, 9.50—Халқаро мавзуларда суҳбат (тожикча), 11.15—«Катта аҳамиятга эга бўлган воқеа» (русча), 11.30—Ленин ҳақида, партия ҳақида куйлаймиз, 13.30—Концерт 15.15—«Замондошлар», 15.30 — Жаҳон прогрессив адабиёти. О. Генри ҳикоялари, 16.10—Музикали соат (ёшлар учун), 16.50—«Правда» газетасининг обзори, 17.00—Куйлар, 18.00—«Коммунистик ахлоқ ва тарбия мавзуларида», 18.10 — Скрипка ва оркестр учун концерт, 19.20—Татар куйлари, 20.00 —«Индустрлашган Ўзбекистон» радиожурнали (русча), 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун), 21.00—Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10—Қишлоқ хўжалик ходимларининг талаблари ижро этилади, 22.20—Рақс куйлари, 22.40—«Янги китоблар», 23.15 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.35 — **Телеянгиликлар,** 18.50 — **Студентларнинг қурилиш бригадаси ҳақида эшиттириш** (Самарқанд шаҳридан), 19.40 — **Кўрсатишлар программаси ва реклама.**

Ўзбек тилида: 19.50 — **Телеянгиликлар,** 20.05 — **Ишчи—фахрли ном** (телепрограмма), 20.30 — **Оламга саёҳат** (киноэшиттириш).

21.25 дан—**Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 22.30 — **Дарчадаги қиз** (бадиий фильм).

00.15 дан—**Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан—**Москва кўрсатади.**
18.00 дан—**Олмаота кўрсатади.**
20.00 дан—**Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

21.25—**Невадаги бастион** (рус тилида ҳужжатли фильм).

22.30 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00—**Симфоник оркестрнинг чолғу асбоблари,** 20.40—**Телефильм.**

Рус тилида: 21.00 — **Эдуард Смилъгис** (ҳужжатли фильм), 21.20 —**Ладо Лесковар куйлайди,** 21.45 —**Аёл тақдири** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 8/VIII да **Жон қизлар,** 9/VIII да **Қайнона.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Тайга хўжайини — «**ЧАЙКА**», (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ

Сокин кварталдаги қотиллик — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Жазоловчи—«МОСКВА», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қор аёл ҳақида афсона — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Берлин томон йўл (эрталаб соат 10, кундуз 12, 4 ва кеч 8 да), **Оскар** (кундуз 2, кеч 6 ва 9-45 минутда) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Жижканинг жанговар араваси —«ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Райн болалари — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10-40 минутда бошланади)

Райн болалари—«ФЕСТИВАЛЬ», **Берлин томон йўл** — «ХИВА», **Қор аёл ҳақида афсона** — ТЕЛЬМАН номли.

Ишга таклиф

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги «УЗСЕЛЬСТРОЙДЕТАЛЬ» ТРЕСТИНИНГ

ЭКСПЕРИМЕНТАЛ РЕМОНТ-МЕХАНИКА УСТАХОНАСИГА

4,5,6 разрядли электр пайвандчилар, ускуналар ремонти ва металлоконструкциялар тайёрлаш бўйича 3,4,5,6 разрядли слесарлар, минора, ўрмаловчи ва кўприк кранлари машинистлари, 3, 4,5 разрядли экскаваторчилари, 4,5 разрядли бульдозерчилар, ҳамма разряддаги бетончилар, 5-6 разрядли токарлар, 4-5 разрядли фрезерчилар, 5-6 разрядли чўчегарлар, ёрдамчи ишчилар, буғхона бошлиғи (маош смета бўйича тўланади)

КЕРАК

Ишчиларга меҳнат ҳақи ишбай ва вақтбай-мукофот тариқасида тўланади.

Ёлғиз кишиларга ётоқхона (пропискаси билан), оилаларга икки йиллик муддатда квартира берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Бектемир посёлкаси, Охунбобоев кўчаси, 3-уй (7-автобуснинг «Қуйлиқ» бекати).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. ... ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон — 48—65, Бухоро 43—141, Қарши 22—83, Наманган 21—68, Нукус 42—83, Самарқанд 31—972, Термиз 33—27, Фарғона 41—66, Урганч 34—55.

№ Б. — 183. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64683 Р. 03200